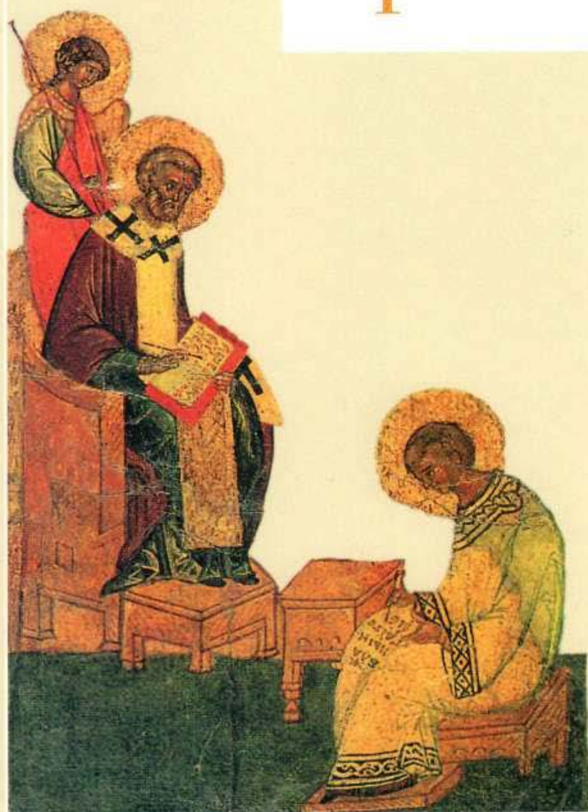
Părintele Ambrozie

Îndrumar de spovedanie

Arhimandritul
Ambrozie Iurasov

ÎNDRUMAR DE SPOVEDANIE

Traducere din limba rusă de
Xenia Tănăsescu-Vlas

Tipărită cu binecuvântarea
Preasfinţitului Părinte Galaction,
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

editura Σοφία

Editura Cartea Ortodoxă
Bucureşti

Redactor: Elena Marinescu

Coperta: Mona Velciov

Traducerea s-a făcut după originalul în limba rusă: Arhimandrit Amvrosii (Iurasov), *Ispoved' v pomoșt' kaiuștimsia*, Ivanovo, 1996.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IURASOV, AMBROZIE, ARHIM.
Îndrumar de spovedanie / arhim. Ambrozie Iurasov, trad. din lb. rusă: Xenia Tănăsescu-Vlas – București: Editura Sophia; Alexandria: Cartea Ortodoxă, 2010

ISBN 978-973-136-177-2
ISBN 978-606-529-075-4

I. Tănăsescu-Vlas, Xenia (trad.)

281.95(047.53)

Ușile pocăinței deschide-mi mie

Pocăiți-vă căci s-a apropiat Împărăția cerurilor (Mt. 3, 2)

Pocăința este cel mai mare dar dat de Dumnezeu omului. Ea se arată a fi cel de-al doilea botez, în care ne spălăm de păcatele înfăptuite și ne îmbrăcăm iarăși cu veșmintele cele albe, curățite, primind harul pierdut după căderea în păcat. Am fost păcătoși, putem deveni sfinți. Pocăința ne deschide cerul, ne duce în Rai. Fără pocăință nu există mântuire.

A te pocăi înseamnă a-ți schimba modul de viață, înseamnă în primul rând „să îți vii în fire" (cf. Lc. 15, 17), adică să vezi păcatul din tine, să-l conștientizezi, să ajungi să îl urăști, iar apoi să te

căieşti în faţa lui Dumnezeu, în prezenţa preotului, făgăduind să nu mai păcătuieşti.

Bolnavul nu va primi niciodată tămăduirea, dacă nu va descoperi doctorului boala sa. La fel şi noi, până nu ajungem la cunoştinţa păcatului, nu putem primi iertare de la Dumnezeu. „Conştiinţa păcatului este începutul mântuirii – spune Fericitul Augustin. Dacă omul ascunde, Dumnezeu descoperă; dacă omul ţine în taină, Dumnezeu vădeşte, dacă omul recunoaşte, Dumnezeu iartă."

De multe ori, oamenii ajung la spovedanie şi nici măcar nu ştiu ce să spună, căci despre pocăinţă nici nu poate fi vorba! Ochii duhovniceşti le sunt închişi, iar sufletul îşi doarme somnul de veci.

Dar oare de ce doarme sufletul? Şi din ce pricină ajunge omul într-o asemenea stare înfricoşătoare?

Diavolul ştie că în lucrarea mântuirii lucrul de căpetenie este pocăinţa sinceră şi de aceea loveşte în centrul ţintei, îi lipseşte pe oameni de spovedanie şi rezultatul nu se lasă aşteptat: omul nu-şi mai controlează faptele, cuvintele şi gândurile, mintea i se întunecă, nu îşi vede păcatele şi nu observă că a călcat legea lui Dumnezeu. Păcatul îi devine un obicei, intră în firea omului şi trăieşte în el; atunci pe om nu îl mai sperie nici moartea, nici iadul şi nici chiar Înfricoşătoarea Judecată. Ce o da Dumnezeu, spun mulţi din obişnuinţă. Iar Dumnezeu a dat Sfânta Scriptură şi Cuvântul Lui ne va judeca pe noi toţi în ziua cea de pe urmă. Păcatul, pe lângă faptul că ne molipseşte sufletul de ceea ce e rău, mai şi otrăveşte totul în jurul nostru. Fiecare păcat, chiar şi cel mai mărunt, influenţează soarta lumii, spune părintele Siluan şi, dimpotrivă, pocăinţa noastră are o influenţă benefică asupra celor din jur, îi bucură. Odată s-a apropiat de duhovnic o femeie, plângându-se că acasă îi merg toate cumplit de rău: soţul este necredincios, rupe icoanele, copiii nu merg la Biserică, nu se roagă, vecina o urăşte şi vrea să o otrăvească... Şi când a început femeia să se spovedească, s-a dovedit că avea o mulţime de păcate de moarte. S-a căit, s-a împărtăşit şi a plecat. Întorcându-se după trei luni, a spus: „Părinte, s-a petrecut o minune! M-am întors acasă de la mănăstire şi totul s-a schimbat. Soţul mi-a spus: «Ce tot mergi la biserică şi citeşti cărţi de una singură, fără să ne spui şi nouă ceva?» Şi a început el însuşi să citească Evanghelia. După aceea s-a dus la Biserică, s-a spovedit şi ne-am cununat. Copiii, văzând cum li s-a schimbat tatăl, au început să meargă şi ei la biserică, iar vecina a început să-mi vorbească împăciuitor şi să zâmbească..." Iată ce înseamnă pocăinţa!

Păcatul este cel mai mare rău din lume, spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Prin păcatele noastre cele nemărturisite Îl rănim din nou pe Hristos Mântuitorul. Ele sunt, de asemenea, răni înfricoşătoare ale sufletului nostru, ale căror cicatrici

persistă toată viaţa. Numai prin Taina Spovedaniei ni se poate curăţi şi tămădui sufletul. Spovedania ne smulge din abisul păcatului, al defectelor şi al patimilor, aducându-ne la porţile Raiului. Domnul Însuşi Îşi desface braţele şi ne primeşte ca pe nişte fii risipitori. Iar la Dumnezeu trebuie să alergăm aşa cum pruncul se grăbeşte să ajungă la părinţii săi atunci când face o boroboaţă: plânge, îşi cere iertare, promite să se poarte bine şi părinţii iubitori îl iartă. Astfel şi Tatăl nostru, atunci când venim la El cu pocăinţă sinceră, cu lacrimi, ne iartă şi ne dă harul, ni-l dăruieşte. Căci se întâmplă şi astfel: cineva a supărat un copil, iar el dă fuga la părinţi, pârându-l pe cel care l-a amărât. Fiindu-le milă de micuţ, aceştia îl liniştesc: „Nu-i nimic, o să vorbim cu obraznicul acela, nu o să te mai atingă..." La fel şi noi: atunci când diavolul se năpusteşte asupra noastră, trebuie să alergăm degrabă la spovedanie, să descoperim totul lui Dumnezeu, iar El îl va opri pe cel rău să o mai facă. Sfântul Teofan Zăvorâtul spune că prin spovedanie ne izbăvim de diavol ca de un vrăjmaş şi un răufăcător, care ne vatămă atâta timp cât nu îl simţim; în momentul în care băgăm de seamă că este vorba de el, fuge de la noi. La spovedanie, Dumnezeu ne dă prin har puterea de a ne lupta cu păcatul, cu defectele şi patimile.

Neputând să se izbăvească nicicum de împătimirea pentru tutun, un om a cerut sfat de la

stareţul Ambrozie de la Optina. Bătrânul i-a explicat ce vătămare aduce fumatul atât sufletului, cât şi trupului, l-a sfătuit să se spovedească amănunţit de toate păcatele, începând cu vârsta de şapte ani, şi să se împărtăşească cu Sfintele lui Hristos Taine. Aceasta i-a fost de ajutor. Fără o spovedanie sinceră este cu neputinţă să biruieşti patimile.

Dacă omul săvârşeşte tot timpul unul şi acelaşi păcat, ajunge să se împătimească de acesta şi, deşi e liber, sufletul îi e în temniţă. Mulţi oameni trăiesc în libertate cu trupul şi nu îşi dau seama că sunt ţinuţi legaţi de păcat, nu se gândesc că toate faptele noastre, cuvintele şi gândurile sunt controlate atât de Cer, cât şi de iad, de către Dumnezeu şi de către diavol. Toate faptele rele, gândurile necurate, fiecare cuvânt deşert, rostit în van, este însemnat de duhurile cele rele şi se va descoperi în ziua Înfricoşătoarei Judecăţi. Iar faptele cele bune stau înaintea omului şi prin acestea se va îndreptăţi el la Judecata de Apoi. Chipul pocăinţei ni l-a descris Domnul în parabola despre fiul cel risipitor.

Un om avea doi fii. Cel mai tânăr i-a cerut tatălui să împartă moştenirea, să-i dea partea ce i se cuvenea din ea şi, primind cele cuvenite, acesta a plecat într-o ţară îndepărtată, risipind acolo totul şi trăind în desfrânare. Dar trecând o vreme, în ţara aceea a început foametea şi el a trebuit să îşi caute de lucru pentru a se hrăni. A ajuns să pască

porcii unui localnic. Ar fi fost bucuros să mănânce hrana acestora, dar nu i se dădea. Şi, ajungând în mare strâmtorare, şi-a venit în fire şi, amintindu-şi de tatăl său, s-a hotărât: Voi merge la tatăl meu şi, căzându-i la picioare, îi voi spune: „Tată, am greşit la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi." Acestea şi le-a pus el în inimă şi, sculându-se, a pornit la tatăl său. Şi încă departe fiind, tatăl l-a văzut şi a alergat în întâmpinarea lui. Fiul i-a căzut la piept şi, iertându-l, tatăl a poruncit slugilor să-l îmbrace în hainele cele mai bune şi să pregătească un ospăț, pentru că fiul lui era mort şi a înviat, era pierdut şi s-a aflat.

Sfinții Părinți deosebesc în această pericopă evanghelică trei momente ale pocăinței. Primul – omul şi-a venit în fire, adică, privind în sufletul său, a înțeles că este cumplit de păcătos, de vinovat în fața lui Dumnezeu, în el a luat naştere un sentiment de pocăință. Al doilea – omul a luat o hotărâre: „S-a sculat şi a venit", adică s-a dus la biserică să se spovedească. Şi al treilea – i-a căzut la piept, adică însăşi pocăința, spovedania, când, în prezența preotului, omul îşi mărturiseşte în fața lui Dumnezeu toate păcatele sale, făgăduind să nu le mai repete. Atunci Domnul, Tatăl cel iubitor, îl iartă şi îl primeşte, ca pe fiul risipitor, în brațele Sale.

Pocăința începe atunci când omul conştientizează că este păcătos, şi că păcatele îl împiedică să trăiască, otrăvindu-i sufletul. Dacă omul nu îşi vede păcatele, înseamnă că suferă de o boală duhovnicească serioasă şi sufletul îi este mort pentru Dumnezeu. Pe el nu-l mai chinuie păcatele, acest suflet este legat de diavol atât la mâini, cât şi la picioare, ochii duhovniceşti îi sunt închişi, urechile lui nu aud, buzele i s-au împietrit. Este ca un om aflat în sicriu: nu aude, nu vede, nu simte. Când se îmbolnăveşte cineva, primul simptom că el şi-a pierdut sănătatea este refuzul mâncării. În acelaşi fel, cel care s-a îmbolnăvit duhovniceşte refuză rugăciunea şi tot ce este duhovnicesc. Nu vrea să citească Sfânta Scriptură, în care Domnul ne vorbeşte, nu vrea să meargă la Biserică şi, chiar dacă face un efort de voință în această direcție, sau întârzie la slujbă, sau nu stă până la capăt, iar în timpul ei se chinuie, dorindu-şi să se sfârşească mai repede. Iar păcatele proprii nu şi le vede, pentru că s-a îndepărtat de Dumnezeu, de lumină. E ca atunci când alergi noaptea prin băltoace: evident că îți vei murdări hainele de noroi, dar, în întuneric fiind, murdăria nu se vede. Însă e suficient să vii la lumină şi se va descoperi imediat, căci privind ne vom îngrozi. Până nu ne apropiem de Dumnezeu şi nu trăim după voia Lui, ne aflăm în întuneric şi nu ne vedem păcatele, sufletul ne este negru, iar fiecare păcat nou ni-l pătează cu o nouă pată neagră, însă negru pe negru nu se observă...

Marii păcătoşi se consideră întotdeauna drepți, iar sfinții se socot a fi mari păcătoşi. Trăind în lumina lui Hristos, aceştia văd până şi cele mai mici pete în sufletul lor şi conştientizează nevrednicia lor în fața lui Dumnezeu.

A venit odată la un stareț ucenicul, spunându-i: „Avva, eu văd cu ochii duhovniceşti îngeri." Iar starețul i-a răspuns: „Asta nu-i nevoință. De abia când îți vei vedea cu ochii duhovniceşti puzderie de păcate, cât nisipul mării, atunci mare îți va fi şi nevoința." Sfinții Părinți spun: „Fericit nu e cel ce zăreşte îngerii, ci acela care îşi vede propriile păcate."

Oare de ce nu ne vedem păcatele? Pentru că nu ne controlăm nici pe noi înşine, nici faptele noastre, precum nici cuvintele şi gândurile. Legea lui Dumnezeu nu o respectăm, ne-am împietrit în păcate şi ne-am obişnuit într-atât cu ele, că nici păcatul nu-l mai socotim păcat. De exemplu, o fată viețuia curat, modest, dar fiind între prieteni i-a scăpat un cuvânt urât, de argou. Ea s-a ruşinat, s-a tulburat, s-a înroşit, dar dacă nu s-a îndreptat, a mai înjurat şi altă dată, şi nu i-a mai fost atât de ruşine; după aceea a mai făcut-o iarăşi şi iarăşi, până s-a obişnuit şi cuvintele murdare au început să curgă de la sine, dar ei nu-i mai păsa. Astfel, fiecare păcat intră în suflet, punând stăpânire pe el, şi de aceea când aceşti oameni vin la spovedanie nici nu ştiu măcar pentru ce să se căiască. Părintele îi întreabă: „Ce păcate ai?" „Parcă nici unul..., nu ştiu." Dar, dacă ne-ar întreba câți bani avem în portofel, cine cu cât ne este dator, ce prețuri mai sunt pe la magazine, cine ne-a supărat, cum se mai împacă vecinii între ei şi ce preocupări mai au, ne amintim de toate. Dar pe cine am întristat, pe cine am necăjit, nu ne amintim.

Sfinții Părinți spun că începutul mântuirii este cunoaşterea de sine, adică a neputințelor, a viciilor şi a obiceiurilor aducătoare de păcat, învinuirea de sine cu frângerea inimii şi rugăciunea către Dumnezeu, pentru ajutor.

Iar Domnul ne cheamă să punem început bun, descoperindu-ne starea în care ne aflăm.

Odată a venit la spovedanie o femeie; în 50 de ani nu se spovedise niciodată. „Ce te-a determinat să vii?", a întrebat-o părintele. „Un vis. Vedeam ca şi cum aş fi fost bolnavă şi deodată mi-a căzut inima din piept în palmă. M-am uitat la ea, şi într-o parte era sănătoasă, iar în cealaltă putredă, învelită într-o peliculă ruginită. Am vrut să îndepărtez această peliculă, dar nu am putut şi m-am hotărât să merg la doctor. Deşteptându-mă, am înțeles că este vorba de o boală a sufletului, inima fiindu-mi străpunsă de păcat, şi că trebuie să mă adresez unui medic duhovnicesc, adică preotului."

Ştim că Apostolul Petru a fost oarecând slab cu duhul şi s-a lepădat de Hristos, dar, când a cântat cocoşul, a plâns amarnic, s-a căit şi a fost

iertat. În viața fiecăruia dintre noi există o asemenea noapte, când în mijlocul nelegiuirilor noastre începe „să dea glas cocoşul" – vocea conştiinței, care ne vădeşte pe noi, cei ce ne-am lepădat de Mântuitorul nostru şi care Îl tot răstignim cu păcatele noastre. Vai celui ce îşi astupă urechile pentru a nu auzi această voce! Fericit este acela care începe să îşi plângă amarnic păcatele şi, prin pocăință, îşi curăță sufletul.

În momentul în care omul a înțeles că este păcătos, el nu trebuie să mai zăbovească, nu trebuie să amâne pocăința. Se poate spune că în viața noastră duhovnicească există două „calendare", unul fiind dumnezeiesc, iar celălalt diabolic. Cel al lui Dumnezeu poartă numele de „astăzi", „acum": întoarce-te la Domnul acum, pocăieşte-te acum, căci mâine poate va fi prea târziu. Iar „calendarul" diavolului se numeşte „mâine, după aceea, mai târziu": „lasă pe mâine, astăzi eşti încă tânăr, trăieşte după bunul plac; mai târziu, când vei îmbătrâni, te vei pocăi."

Dar, precum nu trebuie să neglijezi o boală, căci în timp ea poate deveni fatală, tot aşa nu trebuie să amâni pocăința, deoarece aceasta va duce la moartea duhovnicească. „Nu amâna pe mâine, căci acest mâine este fără de sfârşit", spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Unii socotesc astfel: când voi ieşi la pensie voi putea merge la biserică, tot atunci o să mă şi pocăiesc. Şi de unde ştii dacă o să trăieşti până la pensie? Între tine şi moarte este un singur pas, spune Domnul (cf. I Reg. 20, 3). Mergi la cimitir şi vei vedea că acolo se odihnesc nu numai cei bătrâni, ci şi cei tineri; poate şi pe tine te va chema Domnul mâine să Îi dai răspuns. Nu amâna, nu te încredința în spusele diavolului, care-ți şopteşte: „Mai aşteaptă, încă mai e timp, o să dovedeşti..." Nu crede ce spun lumea şi diavolul, care te țin strâns şi nu vor să-ți dea drumul, nu te încrede în inima ta cea stricată şi în mintea cea întunecată, care nu vor să renunțe la distracțiile aducătoare de păcat: „numai nu acum, mai târziu, mai târziu..." Nu, nu mai târziu, ci acum, spune cuvântul lui Dumnezeu. Căieşte-te imediat, nu aştepta nici o zi, nici măcar un ceas, căci păcatul te lipseşte de harul lui Dumnezeu şi te predă în mâinile diavolului.

Dacă vasele murdare nu sunt spălate imediat, atunci murdăria se va usca şi va fi greu să o îndepărtezi. La fel se petrece şi cu păcatele. Cu cât vom amâna mai mult pocăința, cu atât ne va fi mai greu să curățăm sufletul de acestea. Necugetat este omul care nu îşi curăță locuința, are gunoi şi praf peste tot, el însuşi nu se spală şi nu îşi schimbă hainele. Cu unul ca acesta nici nu îți face plăcere să ai de-a face. Dar sufletul nostru este cu mult mai valoros decât camera şi îmbrăcămintea, el trebuie să fie curat, luminos şi sfânt, putând fi curățat cu adevărat numai prin Taina Pocăinței.

Atunci când se căieşte păcătosul, întru cei de Sus e sărbătoare; îngerii, cerul întreg se bucură

de un singur păcătos care se pocăieşte, toate puterile cereşti saltă când pe pământ se săvârşeşte pocăinţa. Stareţul Siluan spunea: „Cine se căieşte, în acela este Duhul Sfânt şi, încă pe pământ fiind, se aseamănă Domnului. Iar cine nu se căieşte, se aseamănă vrăjmaşului."

Pocăinţa ne deschide porţile Raiului. Cuviosul Nifon a văzut odată cum îngerii duceau la ceruri sufletul unui păcătos şi, când îl treceau prin vămi, duhurile rele strigau: „Acest suflet este al nostru, daţi-ni-l! Este al nostru!" „Şi cu ce o dovediţi?", au întrebat îngerii. „Nu este păcat care să nu fi fost săvârşit de omul acesta. Întreaga viaţă şi-a trăit-o petrecând în patimi, deprinzându-se cu răul şi împlinind voia noastră." L-au întrebat pe îngerul păzitor şi el a spus: „Da, într-adevăr acest om a fost un mare păcătos, dar, îmbolnăvindu-se, s-a căit în faţa Domnului. În chinuri cumplite fiind, îşi ridica mâinile la cer, plângând cu amar şi rugându-se fierbinte. Şi Domnul l-a iertat." Îngerii nu au dat sufletul demonilor, iar aceia au urlat disperaţi: „Ce o să mai facem? Dacă Dumnezeu a miluit un asemenea suflet, atunci în zadar ne trudim, căci va milui lumea întreagă!" „Da, au spus îngerii, dacă lumea întreagă se va căi cu smerenie şi frângere de inimă, Domnul o va milui." Şi îngerii au trecut împreună cu sufletul păcătosului care se pocăise prin porţile Raiului.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că păcatul ne întinează cu o pată, care nu poate fi spălată

nici în mii de ape, ci numai cu lacrimile pocăinţei. Dar Domnul aşteaptă ca omul să ajungă să-şi urască păcatul, iar în suflet să se ivească scârba faţă de păcat, să aibă un sentiment permanent de pocăinţă şi de frângere a inimii. Lacrimile pentru păcate sunt socotite în chip deosebit de îngeri. Este cunoscut faptul că lacrimile îi curăţă omului ochii, ucid microbii, spală murdăria. Dacă n-ar exista lacrimi, lumea ar fi plină de orbi. Viaţa duhovnicească urmează aceeaşi logică: dacă nu există lacrimi de pocăinţă, curăţitoare de suflet, acesta ajunge să orbească.

Dar ce să facem dacă nu avem lacrimi de pocăinţă, iar sufletul ne este rece şi gol?

Să cădeţi în genunchi în faţa Răstignirii, rugându-L pe Dumnezeu, pe Maica Domnului să vă înmoaie inima; rugaţi-vă, citiţi Evanghelia. Inima noastră este de piatră, iar Cuvântul lui Dumnezeu – apa cea vie – va cădea pe piatră şi o va înmuia încetul cu încetul. Stând în faţa Răstignirii, gândiţi-vă că Însuşi Domnul vă priveşte de pe Cruce şi vă vede, vă cunoaşte toate faptele şi gândurile. Ce Îi veţi spune atunci când veţi veni la Judecată? Cum vă veţi îndreptăţi?

Pentru a ne încolţi în suflet starea de pocăinţă, este foarte de folos să ne amintim cât mai des de moarte. Gândeşte-te în fiecare clipă că îţi va veni vremea şi vei fi chemat ca la examene. „Adu-ţi aminte de cele mai de pe urmă ale tale şi nu vei greşi în veac."

Rodul pocăinței este îndreptarea, schimbarea vieții. Omul trece de pe calea pieirii pe cea a mântuirii: înainte a slujit diavolului, împlinind voia lui cea rea, iar acum trăieşte cu Domnul, învățând să împlinească voia Lui cea sfântă. Omul Îi făgăduieşte lui Dumnezeu să nu mai păcătuiască, smulge fără milă din suflet, cu rădăcini cu tot, toate deprinderile cele rele şi patimile, se întoarce de la fața răului şi a toată nedreptatea. Iar pentru păcatele săvârşite, se frământă şi plânge precum a făcut-o tâlharul Varvar. Acesta a fost un mare păcătos, a ucis mai mult de 300 de oameni, printre care doi preoți. Dar a venit clipa când a cunoscut cât de înfiorător şi-a petrecut viața, a venit la preot să se spovedească, s-a pocăit pentru toate şi a cerut să i se dea un canon. Preotul s-a gândit şi i-a spus: „De astăzi vei lucra la mine, dar vei locui în grajd, împreună cu dobitoacele, căci acolo vei mânca şi vei dormi." După slujbă preotul a pornit spre casă, iar în urma lui – Varvar care se pocăise. Şi, întorcându-se preotul, a văzut că Varvar nu mergea după el, ci alerga în patru labe. „Ce-i cu tine?", s-a uimit preotul. „Doar ați spus să locuiesc cu dobitoacele, iată că eu mă şi asemăn lor..." Astfel a locuit doi ani în grajd şi s-a socotit pe sine a fi mai rău decât toată făptura. Iar după aceea a plecat în loc pustiu, mergând şi acolo de asemenea în patru labe. Se hrănea cu iarbă şi a mai viețuit aşa încă vreo 12 ani. Într-o zi au trecut pe alături nişte vânători şi, zărind din depărtare un animal în ierburi, l-au săgetat. Apropiindu-se, au văzut că prada era un om cu părul şi cu barba crescute. Acesta era Varvar. L-au înmormântat, dar după un timp s-a descoperit că trupul îi era neputrezit şi izvora mir. La mormântul lui mulți primeau tămăduire, iar apoi Biserica l-a trecut în rândul sfinților.

Episcopul Teofan spune că doar pocăința singură nu este suficientă pentru mântuire, căci este necesară şi hotărârea de a te schimba, de a lăsa păcatele trecute. Iar când faci o asemenea făgăduință din inimă, Domnul te ajută. Astfel, Maria Egipteanca, în clipa în care a promis să părăsească viața de desfrâu, a putut numaidecât să treacă pragul Bisericii şi să intre în ea, unde nu o lăsau să intre mai înainte păcatele. Ea a fost o mare păcătoasă, trăind în desfrâu 17 ani, dar când s-a pocăit, a plecat în pustiu. Acolo, 17 ani, tot atâția câți a petrecut în păcat, a dus război cu demonul desfrâului şi numai după aceasta a început să se desăvârşească în viața duhovnicească. A viețuit în pustiu 47 de ani, ajungând la înălțimi atât de mari de sfințenie, încât în timpul rugăciunii se ridica în văzduh şi trecea râul pe apă ca pe uscat.

Orice păcate am fi săvârşit, nu trebuie să cădem în nici un caz în deznădejde, să ne temem că Dumnezeu nu ne va ierta. „Deznădejdea omului este mare bucurie pentru diavol", observă Cuviosul Varsanufie cel Mare. Nu trebuie să deznădăjduim, ci să ținem minte că Tatăl nostru cel

Ceresc ne iubeşte cu o asemenea iubire, cum nu a avut nici o maică faţă de pruncul său, de-a lungul întregii istorii a neamului omenesc. Câţi oameni vieţuiesc în lume acum, şi câţi vor mai trăi, toţi au păcătuit şi păcătuiesc, purtându-şi fiecare pedeapsa pentru păcatele sale. Dar, dacă ar fi să aduni toate suferinţele omeneşti, toate necazurile, toate chinurile şi să le torni într-un pahar, atunci acesta va fi acel pahar pe care l-a băut Iisus Hristos pentru noi, păcătoşii. Întreg neamul omenesc se găsea sub blestem, în stăpânirea diavolului, şi nimeni, în afară de Hristos Mântuitorul, nu ne putea răscumpăra luând asupra sa toate păcatele noastre. Răscumpărarea s-a făcut, şi Domnul, în marea Sa milostivire, ne-a lăsat credinţa şi pocăinţa. Ca un părinte iubitor de fii, El primeşte bucuros, cu multă iubire, pe orice fiu risipitor, pe orice păcătos care se căieşte, strângându-l la pieptul Său şi nu-i mai pomeneşte păcatele în veci. Numai că nu se cuvine a abuza de iubirea Domnului. Pentru mântuirea sufletului nostru trebuie să ne jertfim sănătatea, bunăstarea şi, dacă trebuie, chiar viaţa. Exemplu pentru noi este Însuşi Hristos, căci El ne-a arătat calea ce duce în Rai. Ea trece prin cruce, prin suferinţă, şi alt drum spre Împărăţia cerurilor nu există.

Pregătirea pentru spovedanie

ulţi se socotesc credincioşi, merg la biserică, se roagă, dar nu ştiu cum să se căiască, nu pot să-şi vadă păcatele. Oare cum putem învăţa să ne căim?

Pentru aceasta trebuie să ne controlăm în permanenţă atât pe noi înşine, cât şi faptele, cuvintele şi gândurile noastre. De îndată ce observi ceva în neregulă, adresează-te imediat cu frângere de inimă lui Dumnezeu: „Iartă-mă, Doamne, pe mine, nemernicul şi mă miluieşte!" Iar după aceea spovedeşte păcatul în faţa preotului. Dimineaţa cercetează-te cum ai petrecut noaptea, iar seara, de asemenea, cum ai petrecut ziua, ne sfă-

tuieşte Avva Dorotei; iar în mijlocul zilei, când te îngreuiezi cu gândurile, cercetează-te. De asemenea, Sfântul Simeon Noul Teolog spune: „Săvârşeşte în fiecare seară judecata asupra ta, cum ai petrecut ziua: nu ai osândit oare pe cineva? Nu ai amărât oare pe cineva prin cuvânt? Nu ai privit oare cu patimă chipul cuiva?"

Pentru spovedanie trebuie să ne pregătim din timp, analizându-ne cu atenţie, pentru a ne aminti toate păcatele, cercetându-ne toate cotloanele sufletului şi notând ce nu este în regulă, căci se poate întâmpla să ajungem la preot să ne spovedim, iar vrăjmaşul să ne întunece mintea şi să uităm totul. Şi mai bine este să ne facem zilnic obiceiul de a nota cu ce am păcătuit. Înainte de a ne culca este bine să revedem în minte ziua ce a trecut, aşa cum am petrecut-o: cum ne-am rugat dimineaţa, oare nu cu împrăştiere, unde au fost gândurile noastre, prinse în cuvintele rugăciunii sau răspândite pe la bucătărie sau la magazin; am supărat oare pe cineva în ziua aceasta, am înjurat, ne-am supărat dacă ne-a certat cineva, am invidiat, ne-am slăvit în deşert? Oare cum am stat la masă? Cu siguranţă, am mâncat ceva în plus! Am rostit oare Rugăciunea lui Iisus, ne-am rugat înainte de săvârşirea fiecărui lucru, ne-am gândit măcar puţin la sufletul nostru? Sau numai la trup? Iar noaptea cum a trecut? Poate am avut vise spurcate, pentru că şi ziua am petrecut-o în necurăţie... Iată, dacă vom învăţa să

ne controlăm astfel, vom şti şi ce să spunem la spovedanie.

„Cui îi intră în obicei să-şi evalueze viaţa aici, la spovedanie, acela nu se va teme să dea răspuns la Înfricoşătoarea Judecată a lui Hristos", spune Sfântul Ioan din Kronstadt.

Cine nu s-a mai căit niciodată sau nu s-a spovedit cu adevărat, în chip curăţitor, trebuie să facă spovedanie generală, să-şi amintească şi să-şi noteze toate păcatele săvârşite din copilărie. Ceilalţi le notează numai pe acelea de care nu s-au mai căit, dar dacă am recidivat în aceeaşi direcţie, este necesar să amintim acest lucru la spovedanie. De asemenea trebuie să ne împăcăm cu cei apropiaţi, cu aceia pe care i-am supărat şi cu aceia care ne-au supărat. Să le cerem iertare.

Când venim la spovedanie nu trebuie să ne îndreptăţim, ci e nevoie să ne învinuim, să ne conştientizăm păcatele, să le judecăm, să le descoperim duhovnicului şi să credem că Domnul le-a iertat prin Taina Pocăinţei. În sufletul nostru păcatul este asemenea unui şarpe ascuns sub o piatră. Ridici piatra şi şarpele va fugi. De asemenea, dacă descoperi păcatul, atunci şi sufletul se eliberează de el. Trebuie numai să povesteşti totul în amănunt duhovnicului, să primeşti prin el dezlegare de la Dumnezeu, şi în plus să aduci roade vrednice de pocăinţă, adică să faci fapte bune. „Pocăinţa, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, este nu numai părăsirea faptelor rele din

trecut, ci, mai mult, intenția de a face fapte bune." Iar prima noastră faptă bună este spovedania, căci ea nimicește nedreptatea, ne împacă cu Dumnezeu, ne aduce înapoi în suflet pacea și liniștea și, prin urmare, bucuria și nădejdea pentru cei apropiați.

Spovedania personală

În ultimul timp, la noi, în Rusia, se poate întâlni și spovedania colectivă, ce se desfășoară în felul următor: se apropie preotul, care, după ce citește câteva rugăciuni și numește câteva păcate mai frecvent întâlnite, îi acoperă pe fiecare din cei veniți la spovedanie cu epitrahilul și le citește rugăciunea de dezlegare: „Vă iert și vă dezleg de toate păcatele..." Iar printr-o asemenea spovedanie, în timpul căreia omul nu își numește nici un păcat, trec cu miile: și cei botezați, și cei nebotezați, mergând apoi să se împărtășească. Poate că cineva a băut toată noaptea, a petrecut, a înjurat, cineva și-a ucis pruncul în pântece, iar altcineva a ape-

lat la vrăjitori, bioenergoterapeuți, sau a practicat el însuşi magia... Şi apoi ei merg cu toții să se împărtăşească, să-L primească în sine pe Hristos cel Viu. Însă Domnul ne-a poruncit cu strictețe: *Nu dați cele sfinte câinilor...* (Mt. 7, 6). Hristos nu va sălăşlui niciodată într-un suflet care nu s-a pocăit. Dumnezeu intră numai în sufletele curate, iar cei care nu s-au pocăit se împărtăşesc spre a lor osândă. Din păcate, astfel de situații s-au putut întâlni şi în sud-estul Europei.

Spovedania colectivă este înfricoşătoare. Încă din anii '20 renumitul propovăduitor, preotul Valentin Sventițkii, prevenea: „Oricine practică spovedania colectivă, fie chiar în modul cel mai îmbunătățit, trebuie să ştie că îşi dă obolul la lucrarea împotriva Bisericii... Spovedania colectivă nu este admisibilă sub nici o formă şi în nici un fel de împrejurări."

Biserica este un spital duhovnicesc, unde se tămăduiesc sufletele. Înainte de spovedanie, preotul rosteşte aceste cuvinte: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință. Deci nu te ruşina, nici nu te teme să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut..." şi adaugă: „căci de vei ascunde de mine ceva, să ştii că toate păcatele îndoite le vei avea; ia seama dar, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecat."

Închipuiți-vă următoarea situație: nişte bolnavi se hotărăsc să se trateze şi se duc la poli-

clinică. De obicei, medicul, de exemplu internistul, consultă 15-20 de pacienți pe tură. După ce îi vede pe aceştia iese pe coridor, se uită şi vede că sunt sute de oameni; îi întreabă: „Sunteți cu toții bolnavi?" „Da, toți suntem bolnavi." „Nici o problemă, liniştiți-vă, sunteți sănătoşi, mergeți în pace." Procedează oare înțelept un asemenea medic? Bineînțeles că nu. La fel se petrece şi în Biserică, căci Biserica este un spital duhovnicesc, unde trebuie să ne tămăduim sufletul, iar medicul – preotul – trebuie să-l primească pe fiecare în parte pentru a-l asculta. Orice medic, atunci când consultă un bolnav, îl întreabă dacă a avut scarlatină sau alte boli, pe care le enumeră. La spovedanie se întâmplă în acelaşi fel, căci preotul pune întrebări prin care ajută să fie reamintite păcatele nespovedite din tinerețe şi care trebuie numite chiar dacă au fost săvârşite cu 70, 80 sau chiar 90 de ani în urmă. Mintea noastră e supusă uitării, ea nu-şi mai aminteşte de multele înfățişări ale răului de care ne-am alipit, însă demonii nu uită nimic, iar în vămi ne vor arăta toate păcatele. De aceea trebuie să ne străduim să ne amintim totul din tinerețe[1], să ne căim pentru toate cele rele, pentru a nu lăsa să ne rămână nimic murdar pe suflet. Atunci în läuntrul nostru se va coborî liniştea. În Biserica Ortodoxă există numai două feluri de spovedanie: cea în taină şi

[1] De la 7 ani, iar în Grecia copiii se spovedesc începând cu vârsta de 5 ani – *n. trad.*

cea publică. Spovedania în taină se face atunci când ne căim înaintea Domnului în prezența preotului (crucea şi Evanghelia de pe analog fiind semnele văzute ale prezenței nevăzute a lui Hristos). Spovedania publică se face atunci când omul, cu binecuvântarea duhovnicului, se căieşte în fața a tot poporul. De exemplu, se apropie de preot o profesoară, căindu-se: „Părinte, le-am spus copiilor la şcoală că Dumnezeu nu există." „Ai spus-o tuturor elevilor?" „Da." „Acum căieşte-te în fața a tot poporul pentru aceasta." Stând în mijlocul bisericii, ea se căieşte în fața tuturor: „Dragi frați şi surori! Fiind profesoară la şcoală, i-am învățat pe copii că Dumnezeu nu există." Aceasta este o spovedanie publică. Bineînțeles că este greu să te căieşti, dar după ce sufletul se pocăieşte, ce bucurie şi uşurare îl cuprinde!

Unii se întreabă atunci cum poate fi numit modul în care spovedea protoiereul Ioan din Kronstadt. Nu erau oare acestea spovedanii colective? Fiind un om cu sufletul mare, la părintele Ioan venea mulțime de oameni, uneori până la 10000 pe zi, şi fiecare dintre aceştia voia să se spovedească anume la el. Îi era imposibil din punct de vedere fizic să îi primească pe rând pe toți şi de aceea orânduia spovedania astfel: rostea un asemenea cuvânt despre pocăință, încât mulți plângeau cu frângere de inimă pentru greşelile lor. Apoi îi ruga pe toți să îşi spună păcatele atât de tare, încât să îl poată auzi pe fiecare şi atunci această masă

imensă de oameni, doritori să se pocăiască, începea să se căiască, oamenii mărturisindu-se cu voce tare, iar părintele repetând mereu: „Mai căiți-vă, mai spuneți, încă nu s-au pocăit toți." Timp îndelungat gloata vocifera numind păcatele. În acest răstimp puteai auzi nelegiuiri de tot felul. Apoi veneau 25 de duhovnici şi îi dezlegau pe aceşti oameni de păcate. Iar când cei ce se căiseră astfel se apropiau de potir pentru a se împărtăşi, părintele le spunea multora: „Nu v-ați pocăit, nu aveți voie să vă împărtăşiți." Aceasta nu era o spovedanie colectivă, ci publică, căci fiecare putea auzi astfel păcatele celuilalt.

De ce multora nu le place spovedania publică? Pentru că suntem mândri, iubitori de sine şi diavolul ne trimite o falsă ruşine: „Cum pot să spun aceasta preotului? N-am să mă căiesc, mi-e ruşine. Oare ce impresie îşi va face atunci preotul despre mine? Ba poate chiar o să mă şi certe." Iar noi toți vrem să părem în fața altora buni, curați, blânzi, şi, când colo, spunem mizerii despre noi înşine. Acestea sunt gânduri demonice ce se apropie de noi, dar cărora nu trebuie să le acordăm nici o atenție, căci nu avem de ce să ne temem de duhovnic. Duhovnicul a auzit de cele mai înfricoşătoare păcate, căci i-au trecut mii de oameni pe sub epitrahil şi se bucură atunci când omul se căieşte cu inima curată. Aşa că e nevoie să ne fie ruşine la săvârşirea păcatului şi nu trebuie să ne ruşinăm să ne pocăim cu adevărat.

Trebuie să spovedim toate păcatele, şi chiar pe cele mai mici. Unii cred că acestea din urmă nici măcar nu sunt păcate, ci numai mărunţişuri, cu care n-ai de ce să-l mai baţi la cap pe părintele. Nu este corect, căci şi o piatră mare legată de gât, şi un sac cu nisip la fel te trag la fund, sub apă. Noi greşim nu numai cu faptele, ci şi cu gândurile. Dacă primim gândurile cele aducătoare de păcate, trebuie să le spovedim. Cuviosul Ambrozie de la Optina vedea cele mai mici pete ale păcatului atât în sufletul său, cât şi în sufletul acelora care veneau la el să se mărturisească, şi le cerea oamenilor ca la spovedanie să-şi descopere toate gândurile atinse de păcat. Vrăjmaşul nostru nevăzut, punând el însuşi acest gând în sufletul omului, îl notează imediat ca fiind al acestuia din urmă, pentru ca mai apoi, la Înfricoşătoarea Judecată, să-l învinuiască pe om – spunea stareţul.

Cum are loc spovedania în taină? La început preotul citeşte rugăciunile cuvenite, amintindu-ne de păcate. Fiecare om îşi are păcatele lui proprii, dar există şi unele de obşte, pe care le numeşte duhovnicul:

„Am păcătuit în faţa Domnului, Dumnezeului Celui Sfânt, făgăduinţele de la Botez nu le-am respectat, ci am minţit întru totul şi am încălcat poruncile Lui sfinte. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit: iubirea către Dumnezeu şi aproapele nu le-am păzit, cu cei apropiaţi ne-am certat, am judecat, am osândit, am urât, am minţit,

ne-am făţărnicit, ne-am bucurat de rău, nu am dorit să cedăm, să slujim aproapelui, ci am dorit răul acestuia; am păcătuit cu ţinerea de minte a răului, cu răzbunarea, ne-am bătut joc de alţii şi am râs de ei. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu puţina credinţă, cu necredinţa, ne-am îndoit de lucrarea şi Purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de Învierea morţilor şi Înfricoşătoarea Judecată, nu am avut frică de Dumnezeu, prea adesea am chemat numele lui Dumnezeu în deşert, fără a fi nevoie. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu lenea la rugăciune, împrăştierea, ne-am rugat cu răceală, am omis rugăciunile de dimineaţă şi cele de seară, pe cele de dinaintea mesei şi de după aceasta, de la începutul fiecărei fapte şi lucrări, nu am mers la biserică din lene şi lipsă de râvnă. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu mâncarea peste măsură, cu beţia, cu mâncarea pe ascuns, cu grăirea în deşert, cu plictiseala, cu lenea, cu grăirea împotrivă, cu clevetirea, cu osândirea, cu iubirea de sine, cu furtişagul, cu negrăirea adevărului, cu gelozia, cu invidia, cu mânia. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit împărtăşindu-ne cu nevrednicie cu Sfintele lui Hristos Taine, apropiindu-ne de ele fără pregătirea cuvenită, fără frângerea inimii şi frica de Dumnezeu. Iartă-ne, Doamne!"

După ce preotul ne aminteşte păcatele cel mai des întâlnite, începe spovedania în taină, pe parcursul căreia omul se pocăieşte. Dacă am avea

deschişi ochii duhovniceşti, am putea vedea cum se săvârşeşte pocăinţa, aşa cum a putut-o vedea Pavel cel Prost[1]. Pentru simplitatea sa, Dumnezeu i-a dăruit acestuia vederea cea duhovnicească, el putând vedea lumea duhovnicească aşa cum noi o vedem pe cea pământească. De omul care doreşte să se pocăiască se apropie atât Îngerul Păzitor, cât şi diavolul ispititor. Îngerul păzitor aşteaptă până ce omul îşi descoperă complet toate păcatele, pe când diavolul îi şopteşte: „Nu trebuie să le spui pe toate, ce o să creadă duhovnicul despre tine? Domnul e milostiv, El îţi iartă şi aşa toate păcatele." Omul începe să se căiască, iar când îşi numeşte păcatele din buzele lui ies şerpi de diferite mărimi şi, dacă îşi mărturiseşte toate păcatele, atunci şerpii ies cu toţii din el. Duhovnicul îi acoperă capul cu epitrahilul, citindu-i rugăciunea de dezlegare, iar în acest timp Însuşi Domnul grăieşte: „Te iert şi te dezleg de toate păcatele tale", pe când demonul dispare, iar îngerul se apropie de om, bucurându-se. Atunci Îngerul Păzitor îl încununează pe cel ce s-a pocăit, iar acesta pleacă de la spovedanie luminat, înduhovnicit.

Dar a văzut Pavel cel Prost şi altceva. Apropiindu-se să se spovedească un păcătos, a început să-şi spună păcatele şi din gura lui au început să iasă, de asemenea, şerpi de diferite dimensiuni. S-a hotărât să mai spună un păcat şi a început să iasă din gura lui un şarpe mare, dar ruşinându-se el, nu a mai spus păcatul, iar şarpele a intrat înapoi în el. Când duhovnicul a întrebat: „Nu a mai rămas nimic?", el a răspuns: „Nu, nu a rămas." Atunci duhovnicul i-a acoperit capul cu epitrahilul, începând să citească rugăciunea: „Te iert şi te dezleg...", în timp ce Domnul a grăit: „Nu te iert şi nu te dezleg." Omul a plecat cu un păcat nemărturisit, iar Îngerul Păzitor a început să plângă, pe când demonul s-a apropiat de om spunându-i: „Uite, aşa să faci întotdeauna, Domnul este milostiv, El cunoaşte neputinţele omului şi oricum ţi le iartă pe toate." Şi iată că doi oameni se apropie de Potir să se împărtăşească, să-L primească în sine pe Hristos cel Viu, Făcătorul a toate, iar acela care se căise cu vrednicie s-a şi împărtăşit cu vrednicie: L-a primit în sine pe Dumnezeu cel Viu, a strălucit luminându-se, pe când păcătosul nepocăit s-a întunecat îndepărtându-se de la Potir, având un păcat mare în plus, căci îngerul i-a luat Împărtăşania şi în locul Trupului lui Hristos i-a dat un cărbune...

Dacă omul a venit să se căiască, înseamnă că are dorinţa să se izbăvească de păcat, să se cureţe de acesta. De ce? Pentru că orice păcat este asemenea focului care ne arde mâinile atunci când îl ţinem în palme, iar noi ne străduim să-l azvârlim cât mai repede. Păcatul se aseamănă cu un şarpe care, încălzindu-se la pieptul nostru, stă să

[1] Cel simplu – în limba slavonă „prostoi" înseamnă simplu, de rând – *n. trad.*

ne muşte. Dar când ne muşcă, trupul moare pentru trăirea cea adevărată, ne devine mort şi sufletul, căci nu mai simte mustrările de conştiinţă şi încetează să mai audă vocea Domnului, iar mulţi se şi obişnuiesc cu aceasta, viaţa întreagă devenindu-le un păcat continuu. De aceea, un astfel de om, chiar dacă vine la spovedanie, nu ştie ce să spună, de obicei zicând: „N-am omorât, n-am furat şi n-am nici un fel de păcate deosebite..." sau dimpotrivă: „Părinte, am făcut toate păcatele, m-am făcut vinovat de toate relele" şi-l întrebi: „Păi bine, cu ce-ai păcătuit?" „Nu e păcat să nu îl fi făcut!" „N-ai zburat cumva pe lună călare pe mătură?" „Cum să fac aşa ceva, părinte?!" „Poate ai incendiat sate? Ai îndemnat oamenii la beţie?" „Nu, nu!" „Atunci de ce spui că ai păcătuit în toate?"

Spovedania se desfăşoară de obicei aşa: la început omul nu-şi vede decât păcatele grele: nu am mers la biserică, am curvit, am făcut avorturi..., dar trec vreo două-trei zile şi ies la suprafaţă alte păcate, asemenea unor şerpi. Omului i se face ruşine, se străduieşte să nu dea drumul acestor şerpi, să uite de ei, dar ei tot vin şi iar vin. Ce să facă în acest caz? Să-i elibereze, să-i lase să iasă cu toţii la lumină. Trebuie să-şi noteze tot şi să se căiască în faţa duhovnicului, că oricum nu scapă altfel de ei. O asemenea pocăinţă poate să dureze şi câţiva ani, până ce vor ieşi la iveală toate obiceiurile rele şi patimile.

Poţi să te căieşti în multe feluri. Spovedania poate fi formală, atunci când omul enumeră pur şi simplu păcatele, iar sentimentul de pocăinţă îi lipseşte. O asemenea spovedanie nu este primită de Dumnezeu. „Pocăinţa numai cu vorbele, fără hotărârea de a te îndrepta şi fără frângere de inimă se numeşte pocăinţă făţarnică", spune Sfântul Ioan din Kronstadt. Duhovnicul priveşte cum se căieşte omul. De exemplu, vine o femeie şi spune că a făcut cândva avorturi, dar la vremea aceea nu s-a căit cu adevărat pentru aceasta, iar acum i-a venit sentimentul de pocăinţă. Şi ea se îneacă efectiv cu lacrimile, sufletul i se sfâşie de durere şi făgăduieşte că nu va mai săvârşi niciodată acest păcat, cerând epitimie. Iar duhovnicul, văzând o asemenea pocăinţă adâncă, deşi îi dă canon, îi îngăduie să se împărtăşească. Vine altă femeie, spune de asemenea că a făcut avorturi, dar vorbeşte despre aceasta fără nici un sentiment de vinovăţie, cu indiferenţă, şi atunci duhovnicul o opreşte de la Împărtăşanie până când îşi va conştientiza păcatul. În asemenea cazuri, nu este voie să cârtim împotriva duhovnicului, să ne plângem de el, să pretindem: „Îngăduieşte-mi să mă împărtăşesc!" Harul lui Dumnezeu nu poate fi luat cu de-a sila şi cu scandal.

Stareţul Varsanufie de la Optina spune: „Experienţa pocăinţei arată că numai atunci se linişteşte omul, când se recunoaşte a fi vinovat întru totul şi se căieşte de păcatul său, neîncercând

să-l micşoreze în ochii altora." Dumnezeu nu Se uită la cuvinte, ci la inimă.

Odată, vieţuind în mănăstire, doi monahi s-au certat şi, în sfârşit, unul s-a hotărât să meargă să-şi ceară iertare, a bătut la uşa chiliei fratelui, iar acela nici măcar nu i-a deschis. S-a dus şi altă dată şi s-a petrecut acelaşi lucru. Atunci s-a dus la bătrânul său după sfat – adică la monahul în grija căruia este dat novicele pentru a-i fi ucenic –, iar acesta i-a zis: „Tu te-ai dus cu gândul îndreptăţirii de sine, însă în adâncul sufletului nu te-ai pocăit încă. Mergi şi cere-i iertare din toată inima." Monahul a înţeles, s-a pocăit şi s-a dus din nou la acel frate care, deschizându-i uşa, l-a primit cu dragoste şi l-a iertat.

Ce înseamnă o pocăinţă adâncă? Cei ce au grădină ştiu că dacă, prăşind, nu smulgi din rădăcină buruienile, ci doar le tai la nivelul solului, atunci toată puterea lor se va duce în rădăcină şi ele se vor înmulţi, crescând şi mai mult. La fel este şi cu spovedania: dacă te căieşti numai „în vârf", la suprafaţă, atunci păcatul va intra şi mai adânc în suflet, se va întări mai mult, transformându-se în patimă.

Mai trebuie să ştim că la spovedanie trebuie să spunem numai păcatele noastre, nu şi ale altora: „Părinte, soţul meu e beţiv, e bătăuş, înjură de mamă, fiica nu ascultă, vecina îmi face rău..." Un asemenea „mărturisitor" îi va pomeni pe toţi, dar despre sine nu va spune nici un cuvânt.

Care sunt cele mai grele păcate? Faptul că nu avem o credinţă adevărată şi vie în Dumnezeu. Nu mergem la biserică în fiecare sâmbătă seara, duminica şi la toate praznicele. Biserica este Trupul lui Hristos, iar Capul acestui Trup este Însuşi Hristos. *Constituţiile Apostolice* glăsuiesc: „Cine nu a fost la biserică trei duminici la rând[1], se autoexclude prin Duhul Sfânt[2] din comuniunea cu Biserica, găsindu-se întru întuneric, în stăpânirea diavolului." În acest caz, numai prin pocăinţă, Dumnezeu ne împacă şi ne uneşte cu Sfânta, Soborniceasca şi Apostoleasca Biserică. Nu ţinem posturile, miercurea şi vinerea mâncăm de frupt. Acesta este de asemenea un păcat greu: miercurea a fost vândut Hristos, iar vinerea a fost răstignit pe cruce. Aceste zile îndoliază Biserica şi, nesocotindu-le, prin Duhul Sfânt ne excludem noi înşine din Biserică.[3]

Înainte de culcare nu ne rugăm lui Dumnezeu, iar dimineaţa când ne trezim, la fel, nu ne rugăm, şi înainte de masă, după masă, în cursul zilei, înaintea oricărui lucru, de asemenea, omi-

[1] Fără a avea un motiv întemeiat – *n. trad.*

[2] Prin lipsirea din proprie voinţă de conlucrarea cu Acesta – *n. trad.*

[3] Excepţie fac aici cazurile speciale legate de alterarea stării de sănătate, vârsta fragedă sau prea înaintată, lehuzie şi alte situaţii, care beneficiază de derogare, fiind menţionate în canoanele şi legiuirile bisericeşti, sau acelea în care duhovnicul consideră că este mai de folos să se dezlege postul – *n. trad.*

tem să o facem. Nu ne rugăm lui Dumnezeu şi nu Îi mulţumim în nici un fel.

Apoi ne căsătorim la primărie, însă trăim necununaţi. Dar aceasta este desfrânare, iar desfrânaţii nu vor moşteni Împărăţia cerurilor. Apostolul Pavel spune: *Nu vă înşelaţi: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici ocărâtorii, nici răpitorii nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu* (I Cor. 6, 9-10).

Păcatele grele, de moarte, trebuie plânse până la moarte. Iată unul dintre ele, foarte răspândit în zilele noastre: avortul.

Mulţi afirmă la spovedanie: n-am ucis. „Aţi avut avorturi?" „Da, am avut." „Câte au fost?" Şi doar aceasta este o crimă în toată puterea cuvântului, căci să omori un copil mic sau un adult este acelaşi lucru înaintea lui Dumnezeu. Când omul este conceput în pântecele maicii sale, el primeşte în acelaşi timp şi sufletul său. De aceea, omorând un prunc în pântece, mama ucide un copil, un om, deşi acesta nu a venit încă pe lume. Tribunalul civil pedepseşte cu severitate crima, izolează ucigaşul de societate, îl bagă la închisoare sau îl condamnă la moarte. Dar dacă legea omenească pedepseşte atât de sever pentru crimă, oare cum va fi Judecata lui Dumnezeu, care îi va ajunge pe ucigaşii de prunci cei nepocăiţi?! În ziua Înfricoşătoarei Judecăţi toţi copiii ucişi în pântecele mamei lor vor sta în faţa părinţilor,

având chip de adulţi[1], iar părinţii vor trebui să le dea socoteală.

O femeie, medic ginecolog, era foarte mândră de profesia ei, mergând întruna cu nasul pe sus. Şi iată că odată a avut o vedenie: se făcea că stătea în vârful unui munte, iar în juru-i era o mulţime de copii şi toţi îşi ridicau mâinile arătând-o, apropiindu-se de ea şi strigând: „Tu eşti ucigaşa noastră! Tu eşti ucigaşa noastră!" Atunci a cuprins-o groaza şi s-a trezit din cauza acestui strigăt. Dar vocile acelea i-au rămas în continuare în urechi şi persistau, urmărind-o, iar ea a înţeles că practica meseria unui călău, că poartă asupra sa o povară imensă de păcate, ucigând o mulţime de oameni.

Păcat este nu numai să ucizi tu însuţi un copil, dar şi să sfătuieşti pe cineva să o facă, în general, să fii complice la aceasta. Iar mama care a făcut avorturi, pentru a nu ajunge în muncile veşnice trebuie să îşi plângă până la moarte acest păcat cumplit şi, până la obştescul sfârşit, să se căiască de el în faţa lui Dumnezeu. Dimineaţa, ridicându-se din pat, trebuie să facă metanie în faţa icoanelor, rugându-se astfel: „Doamne, iartă-mă pe mine, ucigaşa!" La fel va face şi înainte de culcare, înainte şi după masă. Trebuie să se roage mereu, să postească (este de dorit ca miercurea şi vinerea să nu mănânce nimic), să săvârşească fapte bune, mai ales vrăjmaşilor, şi să îndure cle-

[1] 33 de ani, vârsta „bărbatului desăvârşit" – *n. trad.*

vetiri, jigniri, boli, în toată vremea frângându-i-se inima pentru păcatul său înfricoşător: „Mai bine, Doamne, pedepseşte-mă aici, iar acolo miluieşte-mă!" Şi cel pe care nu l-au ajuns încă bolile şi necazurile trebuie să ceară ca Dumnezeu să i le trimită, şi când i le va trimite să nu cârtească, ci să se bucure şi să-I mulţumească Domnului.

Ce păcate mai vin?... Adulterul. Acesta poartă numele de preacurvie şi înseamnă că am încălcat făgăduinţa conjugală. Dacă mergem să ne căim şi avem pe suflet acest păcat, trebuie să spunem cu câte persoane am făcut-o, pentru că la ieşirea sufletului din trup, pe lumea cealaltă, acesta trebuie să treacă prin 20 de vămi şi aici demonii vor arăta toate păcatele pe care omul le-a făcut oarecând în viaţă. Cele mai înfricoşătoare vămi sunt: a 16-a, a curviei, a 17-a, a preacurviei, a 18-a, pentru toate felurile de păcate sodomite. Curvia este atunci când omul are relaţii intime cu o persoană nefiind cununat cu aceasta, iar dacă, cununat fiind, şi-a înşelat jumătatea, a săvârşit păcatul preacurviei. Păcatele sodomite îşi iau numele de la două oraşe vechi, Sodoma şi Gomora. Oraşele pomenite sunt „renumite" în toată lumea prin păcatele înfricoşătoare săvârşite de locuitorii lor: trăiau bărbaţi cu bărbaţi, femei cu femei, soţii îşi permiteau tot felul de păcate împotriva firii; trăiau şi cu animalele – acestea sunt păcatele sodomiţilor. La această vamă armata enormă a demonilor greţoşi ai curviei

în frunte cu mai marele lor, Asmodeu, se laudă că prin aceste vămi trec foarte puţini, pentru că, deşi mulţi păcătuiesc în acest fel, totuşi nu se căiesc, pentru că în timpul spovedaniei duhurile cele rele trimit omului ruşinea şi frica.

Înainte, când omul săvârşea o nelegiuire, i se tăia capul, iar la spovedanie, când omul se pocăieşte pentru păcate şi-şi apleacă capul în faţa crucii şi a Evangheliei, preotul îi citeşte rugăciunea de dezlegare, decapitând păcatul. Acolo, pe eşafod, omul primea moartea, iar aici, în faţa lui Dumnezeu, el primeşte viaţa, învierea sufletului.

Ce păcate mai sunt?... Am înjurat de mamă, ne-am îmbătat, ne-am zbânţuit, am cântat cântece necuviincioase, am jucat cărţi, am fumat, ne-am bătut, am furat, am avut gânduri de sinucidere, i-am blestemat pe cei apropiaţi... şi suntem plini de mânie, răutate, iritare! Nu cedăm celor apropiaţi, înjurăm, ne supărăm, nu vorbim mult timp cu cei care ne-au supărat sau cu care suntem certaţi, debităm anecdote indecente, râdem mult, iar Sfinţii Părinţi spuneau: „Când un om râde în mod exagerat la tot pasul, acesta este un indiciu precis că el nu are frica de Dumnezeu." Mâncăm mult şi nu lăsăm loc pentru rugăciune, de asemenea dormim mai mult decât ne este necesar. În plus, avem tot felul de gânduri murdare şi vise greţoase, pentru că în timpul zilei petrecem în mod necurat. Sau am mâncat prea mult, sau am dormit prea mult, sau am

jignit pe cineva, căci dacă ni s-a întinat sufletul, ni s-a spurcat şi trupul în somn.

Sufletul omului nu poate fi niciodată gol. În el este prezent sau Duhul Sfânt, sau duhul rău. Cum putem afla ce duh sălăşluieşte în sufletul nostru? Dacă nu simţim nevoia să ne rugăm, să-L iubim pe Dumnezeu şi pe aproapele, dacă nu vieţuim după legea binelui şi a iubirii, ci după cea a răului, dacă tot timpul vrem să jignim pe cineva, să ne certăm, să ne mândrim, înseamnă că în sufletul nostru sălăşluieşte un duh rău. Un asemenea om este observat imediat, oriunde ar fi, acasă, la serviciu, în mijloacele de transport, când stă la coadă aşteptându-şi rândul. El este peste tot la fel, izvorându-i în permanenţă de pe buze zoaie verbale şi săvârşind fapte rele. Dacă vedem în noi semnele unui asemenea duh rău, e necesar să începem să lucrăm asupra noastră, să ne căim şi să ne îndreptăm. Trebuie să ţinem minte că toată viaţa noastră cea pământească reprezintă numai pregătirea pentru veşnicie, iar în lumea cealaltă vor merge toate faptele noastre, atât cele bune, cât şi rele. Iar moartea poate bate oricând la uşă! O femeie grav bolnavă povestea: „Stăteam culcată şi deodată văd că se apropie de mine cineva în alb. Atunci mi s-a făcut îngrozitor de frică. Moartea mi-a pus pe piept mâna sa rece şi costelivă şi inima mi s-a oprit îndată, iar prin cap mi-a trecut gândul că nu sunt încă pregătită, că nu m-am pocăit. M-am rugat: «Îngăduie, Doamne, doar să

mă pocăiesc şi să mă împărtăşesc!» În acel moment moartea şi-a îndepărtat mâna şi am simţit cum inima a început să bată din nou.”

Domnul, în marea Sa milostivire, ne cheamă, ne întinde mâna, aşteaptă să ne curăţim sufletul prin pocăinţă. Vă amintiţi când Mântuitorul a ieşit din Ierihon cu ucenicii Săi, iar la marginea drumului stătea un orb care, auzind că trece Iisus, a început să strige: „Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă!”? I se spunea: „Nu striga, nu te aude nimeni”, îl obligau să tacă, dar el striga tot mai tare şi mai tare, iar Domnul, oprindu-Se, a poruncit să fie adus orbul. „Ce vrei de la Mine?” „Să văd.” Şi el a văzut şi L-a urmat pe Hristos pe cale. La fel şi noi, în orbirea noastră duhovnicească trebuie să strigăm: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă!” „Miluieşte-mă, Dumnezeule, miluieşte-mă!” Demonii te vor împiedica, oprindu-te: „Nu striga, că oricum nu te aude nimeni.” Dar tu cheamă-L, cheamă-L pe Dumnezeu şi El te va auzi, îţi va primi pocăinţa şi te va mântui.

Păcate împotriva Domnului Dumnezeu

e-am mândrit, încrezându-ne exclusiv în propriile puteri, în familie, avere, relaţii etc.

– N-am îndeplinit voia cea sfântă a lui Dumnezeu, I-am încălcat poruncile, punând mai presus de El alte valori lumeşti, ca propria persoană, familia, bunurile materiale, renumele, profesia, cariera, starurile, eroii reali sau imaginari, personalităţile politice, artistice, ale ştiinţei, sportivii, hobby-urile, jocurile de noroc, cele electronice etc., ideologiile, credinţele şi practicile străine de învăţătura creştin-ortodoxă (diete, exerciţii fizice şi arte marţiale legate de forme de meditaţie specifice altor religii).

– Am păcătuit cu necredinţa şi puţina credinţă[1].

– Nu am avut nădejde la milosârdia lui Dumnezeu, am deznădăjduit.

– Continuând să păcătuim, ne-am pus nădejde nemăsurată în Dumnezeu, considerând că El Se va milostivi oricum spre noi[2].

– L-am cinstit pe Dumnezeu cu făţărnicie.

– Nu am avut iubire de El şi frica lui Dumnezeu[3].

– Nu I-am mulţumit Domnului pentru toate binefacerile Lui, pentru necazuri, boli.

– Am apelat la serviciile unor bioenergoterapeuţi, astrologi, ghicitori, vrăjitori; am practicat magia neagră şi albă, vrăjitoria, spiritismul, am ghicit.

– Am păcătuit crezând în superstiţii, în vise, semne[4], am purtat talismane.

– Am hulit şi cârtit în suflet şi cu vorbele împotriva Domnului.

---

[1] Orice păcat, oricât de mic, se pune ca o cărămidă între noi şi Dumnezeu, până ce se formează un zid de netrecut şi de aceea oamenii necredincioşi spun că nu Îl văd pe Dumnezeu – *n. trad.*

[2] Dumnezeu nu are nevoie de faptele noastre bune, nici de rugăciunile, nici de postul nostru, acestea ne sunt folositoare numai nouă, pentru a ne lupta cu deprinderile aducătoare de păcat, pentru a dezgropa firea noastră cea adevărată, chipul lui Dumnezeu pe care păcatele l-au acoperit – *n. trad.*

[3] Frica de a rupe comuniunea cu El – *n. trad.*

[4] Ţi se zbate ochiul, te mănâncă palma, îţi taie calea pisica neagră, întâlneşti preotul înseamnă că ai ghinion etc. – *n. trad.*

– Nu am îndeplinit făgăduinţele date lui Dumnezeu.

– Am chemat numele Domnului (fără a fi neapărată nevoie), luîndu-L în deşert, am jurat pe Dumnezeu, am înjurat de cele sfinte, am drăcuit, de-a dreptul sau folosind eufemisme.

– Am avut purtare blasfemiatoare, fără a avea evlavia cuvenită faţă de icoane, moaşte, lumânări, sfinţi, Sfânta Scriptură etc.

– Am citit cărţi eretice şi/sau pseudoştiinţifice, le-am ţinut în casă, am urmărit emisiuni radiofonice şi televizate, site-uri, bloguri, chat-uri de acest fel în scopul combaterii învăţăturii creştin-ortodoxe şi a slujitorilor ei, cu scopul de a ne motiva căderile şi neputinţele.

– Ne-am ruşinat să ne însemnăm cu semnul crucii şi să mărturisim credinţa ortodoxă.

– Nu am purtat cruce la gât.

– Însemnându-ne cu semnul crucii, nu am fost cu băgare de seamă.

– Nu ne-am făcut sau am făcut cu neglijenţă pravila de rugăciune: rugăciunile de dimineaţă şi seară, alte rugăciuni, metanii, închinăciuni sau/şi altele rânduite de duhovnic, nu am citit Sfânta Scriptură şi alte cărţi folositoare pentru suflet.

– Am lipsit de la slujbele de sâmbătă seara, duminică şi din sărbători fără a avea un motiv întemeiat.

– Am mers la biserică rar şi fără râvnă.

– Ne-am lenevit să ne rugăm, ne-am rugat cu neatenţie şi cu răceală.

– În timpul slujbei am discutat, am moţăit, am râs, am mers dintr-un loc în altul prin biserică; am ascultat rugăciunile şi cântările fără atenţie, cu împrăştiere, am întârziat la slujbă şi am plecat de la biserică înainte de otpust.

– Am mers la biserică fiind în necurăţenia datorată firii, ne-am atins în acea perioadă de icoane şi obiecte sfinţite[1].

– Ne-am spovedit rar păcatele, tăinuindu-le în mod conştient[2].

– Ne-am împărtăşit fără părere de rău pentru păcate, fără frică de Dumnezeu şi fără pregătirea cuvenită (trei zile de post, citirea a patru canoane, a două acatiste, a rugăciunilor de dinaintea Împărtăşaniei sau/şi cum binecuvântează duhovnicul), nefiind împăcaţi cu cei apropiaţi, sau/şi după ce am curvit[3].

– Nu am ascultat de părintele duhovnicesc, am judecat preoţii, monahii, am cârtit şi ne-am supărat pe ei, i-am invidiat.

– Nu am cinstit praznicele lui Dumnezeu, am lucrat în aceste zile.

---

[1] În această situaţie este bine să se ceară şi sfatul duhovnicului – *n. trad.*

[2] Adam a fost alungat din Rai nu numai pentru că a călcat porunca dată lui, ci mai ales pentru că nu a avut curajul să recunoască că a greşit – *n. trad.*

[3] În cazul de faţă se au în vedere două situaţii: în prima, aceea a relaţiilor intime în afara căsătoriei, care duc la oprirea de la Împărtăşanie, iar în cea de-a doua, cei cununaţi, care trebuie să se înfrâneze de la apropierea conjugală în ajunul Împărtăşaniei – *n. trad.*

– Am încălcat posturile rânduite de Biserică, nu am postit miercurea şi vinerea.

– Din punct de vedere material, nu am sprijinit după puterile noastre biserica şi alte acţiuni bineplăcute lui Dumnezeu.

– Am ascultat predicatori străini, sectanţi, am practicat religii orientale.

– Am avut gânduri de sinucidere şi am încercat să ne sinucidem.

Păcate împotriva aproapelui

Nu am avut dragoste de aproapele, nu ne-am iubit vrăjmaşii, ci i-am urât, le-am dorit răul.

– Nu ne-am străduit să iertăm, am răsplătit răul cu răul, am păcătuit cu mânia şi/sau duşmănia în viaţa de familie.

– Nu am fost respectuoşi cu cei mai în vârstă şi cu superiorii noştri, cu părinţii; ne-am amărât şi supărat părinţii, i-am bătut, ucis; atunci când au fost bolnavi, neputincioşi sau/şi la nevoie nu i-am sprijinit după puterile noastre; nu ne-am îngrijit de mormintele lor, având posibilitatea să o facem, nu am făcut milostenie pentru ei şi nu i-am pomenit la biserică pe cei adormiţi în dreapta credinţă.

– Am oprit în mod direct sau indirect plata lucrătorilor.

– Nu am îndeplinit cele făgăduite.

– Nu ne-am plătit datoriile.

– Pe faţă sau pe ascuns, ne-am însuşit bunuri străine.

– Am bătut, am pus la cale uciderea cuiva, am ucis, prin faptele noastre conştiente am provocat indirect moartea cuiva sau i-am periclitat sănătatea, am ucis prunci în pântece (am făcut avorturi), am sfătuit şi pe alţii să o facă, am folosit sau am îndemnat pe alţii să utilizeze metode de contracepţie, care au ca scop împiedicarea dezvoltării normale a embrionului[1], având tangenţă cu industria de medicamente, am ascuns în mod deliberat nocivitatea unor substanţe.

– Am jefuit, am ameninţat, am şantajat, am hărţuit, am otrăvit, am incendiat, am torturat.

– Am refuzat să luăm apărarea celui slab şi nevinovat, să acordăm ajutor celui ce se îneacă, îngheaţă, arde, este într-o situaţie critică şi în mare strâmtorare, nu am acordat îngrijirea cuvenită acelui bolnav de care eram datori să ne îngrijim, lipsindu-l de hrană, medicamente, tratament, adăpost şi cele necesare traiului, pretinzându-i să muncească peste puteri, până la epuizare, nu ne-am îndeplinit obligaţiile asumate în urma încheierii unui contract de îngrijire, aruncând în stradă, internând în azil sau neîngrijind

[1] Prin producerea unui microavort fiziologic – *n. trad.*

bătrânii sau persoanele neputincioase ale căror bunuri le moştenim.

– Am lenevit la muncă şi acasă.

– Nu am preţuit osteneala altuia.

– Ne-am abandonat copiii, ne-am folosit de ei, îndeplinindu-ne propriile scopuri egoiste[1] sau, dimpotrivă, i-am răsfăţat peste măsură, idolatrizându-i, acoperindu-le şi scuzându-le în permanenţă abaterile, părtinindu-i faţă de alţii, le-am dat o educaţie greşită, în afara credinţei creştin-ortodoxe; ne-am blestemat copiii, nepoţii, i-am drăcuit; înfiind sau luând copii în îngrijire, nu ne-am străduit să acţionăm, înainte de toate, în folosul lor, ci am pus pe primul plan interesele noastre, mai mult sau mai puţin oneste.

– Nu am avut inimă milostivă, i-am dispreţuit şi judecat pe cei săraci.

– Am fost zgârciţi, n-am făcut milostenie.

– Nu i-am cercetat pe cei bolnavi la spital şi acasă şi, după posibilitate, pe cei întemniţaţi.

– Am avut inima împietrită.

– Am fost cruzi cu animalele fără stăpân şi cu cele bolnave, cu păsările, am omorât fără rost vitele, păsările, insectele, am distrus copacii, mediul înconjurător.

– Am făcut risipă de mâncare, de apă, energie electrică, carburant, nu am avut grijă după puteri

[1] Acordul pentru adopţie, încredinţarea copilului unei persoane sau instituţii trebuie făcute numai spre binele minorului – *n. trad.*

de bunurile proprii şi de cele publice, ci le-am deteriorat şi distrus, am profanat morminte.

– Am vorbit împotrivă, am contrazis, nu am cedat în faţa aproapelui, ne-am certat.

– Am clevetit, am osândit, am vorbit de rău, am bârfit, am povestit păcate străine, ne-am implicat în editarea unor publicaţii de scandal, am denaturat în mod conştient adevărul istoric, am incitat la ură.

– Am supărat, am jignit, am vrăjmăşit aproapele.

– Am făcut scandal şi nebunii.

– Am blestemat, am drăcuit.

– Am fost obraznici, ne-am purtat cu impertinenţă şi fără cuviinţă faţă de aproapele.

– Am fost făţarnici, am împuns cu vorba.

– Ne-am mâniat, am enervat pe alţii, am bănuit aproapele de fapte rele.

– Am minţit, am depus mărturie mincinoasă, am fost părtinitori în propriul interes sau al rudelor noastre, provocând astfel suferinţa altor persoane.

– Ne-am purtat smintitor, dorind să ispitim.

– Am fost geloşi.

– Am grăit în deşert, am spus anecdote indecente.

– Nu ne-am rugat pentru mai-marii noştri, pentru rude şi pentru vrăjmaşi, vii şi adormiţi, nu i-am pomenit la biserică pe cei drept credincioşi.

– Prin acţiunile noastre am îndemnat la desfrâu diferite persoane, atât adulţi, cât şi copii,

prin comportament, prin viu grai, la telefon, prin scrisori, publicaţii, reclame, Internet[1].

– Ne-am împrietenit din interes şi ne-am trădat prietenii; ne-am căsătorit din interese meschine (materiale, renume, poziţie socială etc.) şi nu din dragoste reciprocă şi dezinteresată pentru celălalt.

[1] Tot aici se pot aminti traficul de persoane, de substanţe narcotice şi stupefiante, comerţul ilegal de organe şi ţesuturi umane, manipularea în scopuri nepermise a materialului genetic uman, îndemnul la consumul fără măsură al băuturilor alcoolice şi la practicarea jocurilor de noroc, comercializarea ţigărilor, precum şi persoanele, reclamele, publicaţiile, instituţiile care, direct sau/şi indirect, încurajează aceste acţiuni – *n. trad.*

Păcate împotriva propriei persoane

m păcătuit cu mândria, slava deşartă, iubirea de sine, ne-am considerat mai buni decât toţi.

– Am dorit răul aproapelui, am fost răzbunători.

– Nu am avut smerenie, nu am făcut ascultare, ne-am pus nădejdea numai în noi.

– Am minţit.

– Am invidiat.

– Am grăit în deşert, am vorbit urât.

– Ne-am enervat, ne-am indignat, am ţinut minte răul, suntem îndărătnici, ne-am supărat, ne-am mâhnit.

– Am deznădăjduit, am păcătuit cu akedia, lâncezeala, ne-am plictisit, ne-am întristat.

– Am făcut fapte bune de ochii lumii.

– Ne-am zgârcit.

– Ne-am lenevit.

– Am pierdut timpul degeaba, am dormit mai mult decât trebuie şi am mâncat mai mult decât ne este necesar, am mâncat pe ascuns, ne-am îndulcit prea mult de gustul mâncării, acordând o atenţie excesivă bucatelor.

– Am uitat de smerenia creştină, de toată fapta cea bună, de virtuţi, de moarte şi iad, am trăit fără grijă şi sârguinţă, nu ne-am îndreptat.

– Am iubit cele pământeşti, materiale, mai mult decât pe cele cereşti, duhovniceşti.

– Ne-am împătimit de bani, de bunuri mobile şi imobile, de lux, de îndulciri.

– Am acordat o atenţie excesivă trupului sau, dimpotrivă, nu i-am acordat acestuia cele necesare după posibilităţi, periclitându-ne sănătatea fără rost.

– Am alergat după onoruri lumeşti şi după slavă de la oameni.

– Am fumat, am consumat narcotice şi droguri, am băut peste măsură băuturi alcoolice, îmbătându-ne.

– Am jucat cărţi, jocuri de noroc.

– Ne-am împodobit, pentru a ispiti.

– Am înlesnit desfrâul, practicând proxenetismul şi prostituţia.

– Am cântat cântece necuviincioase, am povestit anecdote indecente, am înjurat, am râs fără măsură, am dansat zbânţuindu-ne.

– Am privit filme şi site-uri porno, am citit cărţi, reviste pornografice.

– Am primit gânduri de desfrâu, nealungându-le, ne-am ispitit în somn în urma viselor erotice.

– Am păcătuit curvind – nefiind cununaţi bisericeşte – (să se spună de câte ori).

– Am păcătuit cu preacurvia (fiind cununaţi, ne-am înşelat soţul sau soţia).

– Am depăşit limita apropierii cuviincioase până la cununie şi, fiind cununaţi sau nu, am făcut perversiuni.

– Am păcătuit cu masturbarea (ne-am pângărit cu atingeri de desfrânare), ne-am întinat practicând amorul virtual prin intermediul Internet-ului, cu relaţiile homosexuale (curvia între bărbaţi), cu lesbianismul (curvia între femei), cu zoofilia (curvia cu animalele)[1].

---

[1] Tot aici amintim pedofilia, sado-masochismul, necrofilia şi altele asemenea – *n. trad.*

Curvia şi preacurvia

emonii vămilor curviei se laudă că prin aceste vămi abia dacă trece câte un suflet, deoarece tuturor oamenilor le place să se îndulcească, toţi sunt înclinaţi spre păcatele trupului, însă puţini se căiesc, căci diavolul trimite oamenilor o falsă ruşine. Trebuie să ne căim plini de curaj, ruşinându-ne să păcătuim, şi să ne amintim întotdeauna că în ziua Înfricoşătoarei Judecăţi ne vom vedea ca în oglindă păcatele pentru care nu ne-am pocăit. Ele vor fi toate descoperite şi noi vom fi ruşinaţi în faţa lumii şi a îngerilor, iar dacă vom ascunde în mod conştient la spovedanie măcar un păcat, atunci mărturisirea nu ne va fi întru mântuire, ci spre osândă.

Păcatele trupeşti sunt răspândite în mod deosebit în timpurile noastre, când din Occident vine un şuvoi murdar de literatură şi filme porno. Oamenii s-au obişnuit să trăiască în desfrâu şi nu îl mai consideră a fi păcat.

Însă Domnul ne-a dat porunca: *Aţi auzit ce s-a zis celor de demult: să nu preacurveşti. Iar eu zic vouă: că tot cela ce caută la femeie, pentru a o pofti pe ea, iată a preacurvit cu dânsa în inima sa* (Mt. 5, 27-28). Iată ce curăţie şi sfinţenie cere de la noi Hristos.

Păcatul curviei şi cel al preacurviei sunt păcate cumplite, de moarte. Dacă nu ne căim pentru ele, acestea ne vor închide porţile locaşurilor Raiului, căci acolo nu va intra nimic necurat; ele distrug căminele familiale, aduc la desfrâu tinereţea cea frumoasă şi curată, îl lipsesc pe om de dreapta socotinţă, îi întunecă mintea, îi încarcă memoria cu amintiri necurate.

Senzualitatea, spun Sfinţii Părinţi, este o prăpastie în care a pierit o mulţime enormă de suflete. Plăcerea primită prin satisfacerea patimii trupeşti trece repede, însă urma sa murdară rămâne pentru totdeauna în suflet.

Domnul nu ne va judeca numai pentru fapte, ci şi pentru gânduri. Curăţia nu se referă numai la starea trupului, ci şi la cea a sufletului, căci este considerat feciorelnic omul care are întregi atât mintea, cât şi toate simţămintele, acestea nefiind pervertite de păcat. Iată de ce noi, înainte de toate, trebuie să învăţăm să ne luptăm cu gândurile

necurate. Fără aceasta este imposibil să sporim în virtuţi, să ne desăvârşim duhovniceşte.

Pentru cei care se îndulcesc cu gânduri de curvie nu este nădejde de mântuire; dimpotrivă, cei care nu le primesc, ci le biruie cu rugăciunea, primesc cununi de la Dumnezeu.

În scrisorile părintelui athonit Serafim este dat un exemplu spre învăţătură. O egumenă a crescut în mănăstire o fetiţă orfană, care cânta şi citea la strană, însă, când a împlinit 18 ani, fata a murit. Stareţa s-a rugat şi a postit 40 de zile, pentru ca Domnul să-i descopere în ce locaşuri ale Raiului se găseşte cea pe care a educat-o. În a 40-a zi pământul s-a deschis şi valuri de foc au adus-o pe fată în chilie. „Fiica mea, eşti în foc?! – a exclamat îngrozită egumena. Pentru ce ai ajuns acolo?" „Maică, roagă-te pentru mine, a spus aceea, sunt vrednică de osândă. Pe când cântam la strană, venea la biserică un tânăr, iar eu mă îndulceam admirându-l, curveam cu el în gând, însă în faţa duhovnicului nu m-am căit, fiindu-mi ruşine. Şi acum, mă chinuiesc în foc..."

Trebuie să ne căim şi atunci când avem vise necurate, fapt care mărturiseşte despre necurăţia sufletului. „Când sufletul se ispiteşte în somn cu vise necurate, aceasta înseamnă că el nu a ajuns încă la deplina curăţie feciorelnică", ne previn Sfinţii Părinţi.

Pentru ce apar patimile trupeşti? Cauza principală – şi nu numai a patimilor trupeşti – o repre-

zintă mândria şi osândirea. Sfântul Ioan Scărarul spune: Dacă omul a căzut în curvie, înseamnă că mai înainte căzuse în păcatul mândriei. Am judecat pe cineva pentru acest păcat, ne-am mândrit că noi nu l-am săvârşit, iar Domnul îngăduie să cădem în acelaşi păcat. De aceea, trebuie să ne străduim să nu observăm păcatele străine, să nu le răspândim pretutindeni, ci numai să ne rugăm pentru cel căzut. Sfântul Antonie cel Mare spunea: „Chiar dacă voi vedea în piaţă un monah păcătuind cu o femeie, îl voi acoperi cu mantia şi voi trece mai departe..."

Patimile trupeşti se nasc din îmbuibarea pântecelui. „Cel care îşi mulţumeşte pântecele şi doreşte să biruiască duhul curviei se aseamănă cu acela care doreşte să stingă focul cu untdelemn", spune Sfântul Ioan Scărarul. Cu cât mai multe lemne băgăm în sobă, cu atât mai puternic se înteţeşte focul; cu cât mâncăm mai mult, cu atât se înteţeşte mai mult flacăra patimilor.

În mănăstire, un monah era foarte ispitit de demonul curviei. I-a spus despre aceasta bătrânului său, l-a rugat să se roage pentru el, dar nu i-a fost mai uşor; patima curviei îl măcina tot mai tare. S-a dus din nou la bătrân şi acela s-a mirat: „Doar m-am rugat pentru tine... Nu ţi-e mai bine? Am să mă mai rog." Şi a început să se roage din nou şi atunci i-a apărut însuşi demonul curviei, spunându-i: „Degeaba te străduieşti, căci de cum ai început să te rogi, eu am şi

plecat îndată de la el, însă el are un demon al lui, îi place să mănânce mult şi gustos şi să doarmă mult..."

În această situaţie este foarte importantă abţinerea de la mâncare. Ne putem abţine de la mâncare până la prânz, iar dacă patimile trupeşti continuă să ne tulbure, atunci miercurea şi vinerea este bine să ajunăm complet[1], iar în restul zilelor trebuie să renunţăm la carne, dulciuri, vin şi băuturi tonice. „Mănâncă pâinea cântărită şi bea apa cu măsură, şi duhul curviei va fugi de la tine", sfătuiesc Sfinţii Părinţi.

Este de folos multa osteneală, să nu mâncăm seara târziu, să facem plimbări lungi până ce obosim, să dormim cu ferestrele deschise, pe o saltea tare, să nu ne învelim foarte călduros, să scurtăm timpul de somn şi de cum ne-am trezit să ne şi sculăm imediat, fără a lenevi în pat. La curvie ne duc citirea unei literaturi necuviincioase, privirea unor imagini ispititoare, a fotografiilor şi a site-urilor pornografice, flirtul şi amorul virtual pe Internet, împătimirea de spectacolele erotice şi frecventarea lor, dansurile necuviincioase, un comportament prea slobod faţă de persoanele de sex opus, glumele cu două înţelesuri, râsul fără măsură, privirile şi atingerile senzuale. Îmbrăţişările şi săruturile pătimaşe sunt o poartă deschisă către curvie. Creştinii, tânărul şi fata, dacă doresc să se căsătorească, nu trebuie să îşi permită

[1] Adică să nu mâncăm deloc – *n. trad.*

o purtare prea slobodă în timpul întâlnirilor. Este foarte dăunătoare legătura cu persoanele desfrânate, de asemenea şi discuţiile necuviincioase despre desfrânare, îndrăgirea luxului, dorinţa de împodobire, de machiere cu scopul de a plăcea, de a ispiti pe cineva. Hristos a spus: *Vai celui care va sminti pe unul dintre aceşti mici* (Mt. 18, 6). Fetele cărora le place să se machieze trebuie să-şi amintească cuvintele Apostolului Petru: *Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur şi îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestricăcioasa podoabă a duhului blând şi liniştit, care este de mare preţ înaintea lui Dumnezeu* (I Pt. 3, 3-4).

O femeie poate să cadă foarte jos, dar se poate ridica şi ajunge la înălţimi înalte. Exemplu pentru ea trebuie să fie Preacurata Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria: fiind Fecioară până la naştere, a fost Fecioară în timpul naşterii şi a rămas Fecioară după naştere. Ea şi-a petrecut toată viaţa în sfinţenie, nu a cunoscut nici un gând necurat. Astfel, acea fecioară care trăieşte în curăţie şi petrece în rugăciune este ca şi cum ar fi înconjurată de inelul de foc al harului, iar demonii nu pot să se apropie de ea.

Pentru ca viaţa noastră să fie curată şi sfântă trebuie să ne păzim, spre a putea să luptăm şi să biruim vrăjmaşul, iar atunci şi Domnul ne va apăra.

Un oştean mergea odată la luptă şi pe drum a tras la o casă de oaspeţi. Fiica gazdei, fiind tulburată noaptea de patima trupească, a început să-l ispitească, să-i bată la uşă, însă el a gândit astfel: „Doar merg la război şi pot muri în luptă, iar de voi săvârşi acest păcat de moarte, cum voi putea sta în faţa Domnului în necurăţie, ce răspuns Îi voi da?" Şi nu a deschis uşa, a adormit şi a văzut în vis lupta dintre greci şi turci, în care biruiau când unii, când ceilalţi. Încăierarea a fost cumplită, câmpul fiind plin de trupurile celor căzuţi, iar printre aceştia se zărea un loc gol. Atunci a auzit o voce spunând: „Ar fi trebuit să mori şi tu ca toţi aceşti oşteni, dar, pentru faptul că în noaptea aceasta nu ai ascultat de diavol şi te-ai împotrivit păcatului, vei rămâne în viaţă." Dimineaţa oşteanul Nicolae a pornit la drum, a ajuns pe câmpul de luptă şi totul s-a petrecut ca în vis. Bătălia a fost cumplită, câmpul s-a umplut de trupurile oştenilor şi numai el unul s-a ridicat nevătămat, iar, când a văzut locul gol, şi-a amintit visul şi a mulţumit Domnului. Gândurile pătimaşe nu ocolesc pe nimeni: dacă cineva nu le-a gustat în tinereţe, le va cunoaşte la maturitate şi chiar la bătrâneţe, îndeosebi aceia care au petrecut în feciorie. Gândurile în sine încă nu reprezintă un păcat, pentru că apar independent de voinţa noastră. Principalul este ca sufletul să nu le primească: demonului nu trebuie să-i laşi cale de intrare nici măcar în gând. Dacă uşa este întredeschisă, şarpele va intra imediat, asemenea şi gândul aducător de păcat, căci ajunge

doar să-i acorzi puţină atenţie, să te opreşti asupra lui, că el a şi pus stăpânire asupra ta.

Părintele Siluan, devenind frate de mănăstire în Athos, a fost atât de încercat de curvie, încât, nesuportând lupta, se gândea chiar să plece din mănăstire şi să se însoare. Cum era atunci lipsit de experienţă, nu ştia cum să se lupte cu această patimă. Ducându-se însă la bătrânul său, i-a descoperit starea în care se afla şi acesta l-a sfătuit: „Să nu primeşti niciodată nici un gând de curvie." Atunci a făcut aşa, iar demonul s-a îndepărtat; şi, de-a lungul a 40 de ani de mănăstire, nu a mai primit vreun gând de curvie niciodată.

Dacă ne luptăm cu gândurile şi le biruim, aceasta nu ni se socoteşte drept păcat, ci drept nevoinţă.

Doi monahi mergeau odată printr-un sat, iar unuia dintre ei i-a venit de cinci ori gândul să curvească. Pocăindu-se mai apoi în faţa părintelui duhovnicesc, acesta i-a spus: „Mi-a fost descoperit că ai biruit de cinci ori gândurile ce te îndemnau la păcat şi am văzut cinci cununi deasupra ta."

De aici rezultă că principalul este hotărârea de a nu ceda în faţa păcatului, a ispitelor. Un monah, fiind luptat de curvie, a răbdat, alungându-l astfel pe demon: „Mergi la întuneric, satană! Oare nu ştii că, deşi sunt nevrednic, eu port mădularele lui Hristos?" Şi războiul curviei a încetat pe dată, astfel încât monahul chiar s-a umplut de uimire şi proslăvea pe Domnul.

Bineînţeles, numai cu puterile noastre nu putem face nimic; în lupta aceasta trebuie să ne punem nădejdea în Dumnezeu, să ne rugăm, să o chemăm pe Maica Domnului, pe sfinţii bineplăcuţi lui Dumnezeu, mai ales pe Sfânta Muceniţă Tomaida, pe Cuviosul Moise Ungurul, pe Cuviosul Ioan multpătimitorul. Aceşti sfinţi sunt asemenea acelora care, după cuvintele Sfântului Ioan Scărarul, „au biruit trupul, au biruit firea lor, s-au ridicat deasupra firii, iar asemenea oameni sunt cu puţin sau chiar cu nimic mai mici decât îngerii".

„Dacă te arde focul dorinţei trupeşti, pune-i în faţă focul gheenei şi focul dorinţei tale se va stinge îndată şi va dispărea", spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Principalul constă în pomenirea morţii şi a muncilor cumplite din iad şi, de asemenea, în pocăinţa din inimă, în mărturisirea gândurilor, în deasa împărtăşire cu Sfintele lui Hristos Taine, în Rugăciunea lui Iisus rostită neîncetat.

Trebuie să ducem o luptă neîmpăcată cu diavolul, care ne apleacă spre păcat. Diavolul urăşte fecioria şi curăţia, iar în timpurile noastre se străduieşte în mod deosebit să ne insufle că trebuie să luăm de la fire tot ce se poate, că vieţuirea în curăţie este dăunătoare pentru om; mulţi medici chiar îi sfătuiesc insistent pe unii pacienţi să curvească, pentru a se izbăvi de o boală sau alta. De fapt, curvia nu vindecă boli, ci le adânceşte,

aducând numai rău. Încă de la începutul secolului[1] şi până în timpurile noastre au fost intervievaţi cu privire la acest subiect mai mult de 200 de savanţi cu renume mondial, ruşi şi din străinătate. Aceştia au ajuns la concluzia că înfrânarea trupească este nu numai lipsită de nocivitate, ci şi necesară. De-a lungul mai multor ani de practică, ei nu au întâlnit nici un om căruia să-i apară vreo afecţiune oarecare, inclusiv psihică, în urma înfrânării trupeşti. Tinerii pot şi trebuie să rămână feciorelnici. Mulţumită acestui fapt, ei adună puteri, care le sunt de folos de-a lungul întregii vieţi. Despre aşa-zisa nocivitate a înfrânării trupeşti vorbesc de obicei aceia care vor să îşi îndreptăţească propria desfrânare.

Înfrânarea este necesară cu atât mai mult pentru sănătatea sufletească. Omul înfrânat este întotdeauna liniştit, în sufletul lui domneşte pacea, gândurile îi sunt limpezi, curate, ochii îi sunt luminaţi de o lumină vie, mintea îi este plină de iubire către Dumnezeu şi oameni, iar rugăciunea îi izvorăşte de la sine. Pe când la omul neînfrânat în viaţa trupească are loc întunecarea minţii, memoria şi toate capacităţile scad, el devine impulsiv, iritabil, nu se mai poate controla, se face robul propriei patimi, îi invidiază şi îi dispreţuieşte pe cei înfrânaţi, nu primeşte cele dumnezeieşti. De ce se petrec acestea? Pentru că acest om nu are harul lui Dumnezeu în

[1] *Îndreptarul de spovedanie* a fost editat în 1996 – *n. trad.*

inima sa, care a devenit locaşul puterii celei rele, întunecate.

Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt Care este în voi, pe Care-L aveţi de la Dumnezeu, şi că voi nu sunteţi ai voştri? (I Cor. 6, 19). Nu uitaţi că noi nu suntem ai noştri: nici trupul, nici sufletul nu ne aparţin, căci suntem creaţi de Dumnezeu, pentru Dumnezeu, şi trebuie să fim înaintea Lui curaţi şi neprihăniţi. Numai atunci vom fi cu toţii asemenea îngerilor. Trebuie doar să ne ostenim şi Domnul ne va răsplăti cu dărnicie ostenelile, ne va dărui fericirea veşnică în Împărăţia Sa.

Când nu este validă Taina Sfintei Spovedanii

acă preotul este oprit de arhiereu şi totuşi săvârşeşte Taina Spovedaniei, aceasta nu este validă.

– Dacă am venit la spovedanie şi nu am spus nici un păcat, ci ne-am rostit numai numele, chiar dacă a fost rostită asupra noastră rugăciunea de dezlegare, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am venit la spovedanie şi, mărturisindu-ne păcatele, am tăinuit în mod conştient unul, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, iar preotul, din anumite motive, nu a rostit asupra noastră rugăciunea: „Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus

Hristos, cu harul şi cu darurile iubirii Sale de oameni, să-ţi ierte ţie, fiule/fiică (N), toate greşalele tale, iar eu, nevrednicul preot, cu puterea ce-mi este dată mie de El, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin", Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, dar nu I-am făgăduit lui Dumnezeu să ne îndreptăm, Taina nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, dar nu ne-am împăcat cu cei apropiaţi şi suntem în vrăjmăşie cu ei, Taina nu este validă.

– Dacă avem păcate multe şi ne este greu sau ruşine să le spunem unui singur preot şi spunem o parte unui preot, o parte, altuia, iar a treia parte..., adică tăinuim în mod conştient din păcatele noastre la o spovedanie, la a doua, la a treia, împrăştiindu-ne păcatele pe la diferiţi duhovnici, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Însă dacă ne-am pocăit pentru toate şi preotul a citit asupra noastră rugăciunea de dezlegare, iar noi, plecând de la locul spovedaniei, ne-am amintit de alte păcate şi nu avem posibilitatea să ne întoarcem la acelaşi preot, atunci ne putem adresa oricărui preot, pentru a ne mărturisi păcatele.

– Dacă am început să ne mărturisim şi în acest timp preotul, dintr-un motiv oarecare, a fost întrerupt sau, bătrân fiind, nu mai aude bine, iar

noi în timpul acesta ne străduim să ne spunem păcatele cât mai repede, în aşa fel încât el să nu le audă, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă ne-am scris păcatele şi este multă lume, iar preotul nu le-a citit în prezenţa noastră, Taina Spovedaniei nu este validă.

Pregătirea pentru împărtăşanie

rupul lui Hristos primiţi şi din izvorul cel fără de moarte gustaţi, de 2000 de ani înalţă aceste cântări Biserica lui Hristos, atunci când creştinii ortodocşi se împărtăşesc, primind înăuntrul lor pe Hristos Mântuitorul.

Sfântul Dimitrie al Rostovului vorbea astfel despre marea Taină a Sfintei Împărtăşanii: atunci când punem fierul în foc, el se înroşeşte; omul se aseamănă fierului, iar trupul lui Hristos este foc care arde, şi atunci când omul se uneşte în Sfânta Taină a Împărtăşaniei cu Hristos, el devine de foc; şi cum un om cu ochii bolnavi nu poate să se uite la soare, tot la fel, demonii nu pot privi la

acela care s-a împărtăşit cu vrednicie de Trupul lui Hristos.

Dacă omul care s-a împărtăşit cu vrednicie moare în acea zi, sufletul lui nu mai trece prin vămi, ci este dus direct în lăcaşurile Raiului, nu pentru meritele şi nevoinţele lui, ci pentru acea sfinţenie pe care a primit-o în acea zi.

Închipuiţi-vă că trebuie să vină la noi în vizită un împărat şi noi ne străduim să facem ordine deplină peste tot, să facem lună atât în casă, cât şi în curte pentru a-l primi cu vrednicie pe împăratul pământesc, dar pentru a-L primi înăuntrul nostru pe Împăratul Ceresc cum ar trebui să ne pregătim? Cum să ne curăţim sufletul? Cu postul şi rugăciunea şi ceea ce este de căpătâi prin pocăinţă. La Taina Sfintei Împărtăşanii sunt primiţi numai ortodocşii, adică aceia care sunt dreptmăritori ai lui Dumnezeu: merg regulat la biserică, sâmbătă seara, duminica, în toate praznicile, respectă cele patru posturi, postesc miercurea şi vinerea, sunt cununaţi, se roagă dimineaţa şi seara, citesc Evanghelia, rostesc Rugăciunea lui Iisus, vieţuiesc în pace şi iubire cu toţi, Îl iubesc pe Domnul şi pe cei apropiaţi, tuturor le fac binele, se căiesc în permanenţă de păcatele lor. Aceştia sunt ortodocşii şi cu îngăduinţa duhovnicului se pot apropia de Potir.

Pentru Împărtăşanie este necesar să ne pregătim din timp, atât sufletul, cât şi trupul, pentru a ne uni cu Domnul. Ar trebui să postim vreo trei-

patru zile, să nu mâncăm de dulce, în ajun să ne abţinem de la cină, înlocuindu-o cu următoarea pravilă: să citim două acatiste – către Mântuitorul şi Maica Domnului, patru canoane – către Mântuitorul[1], Maica Domnului, Îngerul păzitor şi canonul pentru Sfânta Împărtăşanie[2]. Cine nu are o asemenea posibilitate să se roage de 500 de ori cu „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!" şi de 150 de ori cu „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Marie, Domnul este cu Tine. Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre". Însă, chiar dacă citim această pravilă, chiar dacă ne-am pregăti de o mie de ori, nu trebuie să ne gândim că am fi vrednici să primim Trupul lui Hristos. Trebuie să nădăjduim numai la milostivirea lui Dumnezeu şi la marea Lui iubire de oameni.

O femeie s-a spovedit şi în timpul întregii Liturghii a plâns cu străpungere de inimă: „Doamne, eu sunt cea mai păcătoasă, iartă-mă, Doamne, miluieşte-mă. Primeşte-mă cum ai primit-o pe femeia desfrânată." S-a împărtăşit şi a simţit pentru prima dată în viaţă o dragoste atât de delicată pentru Dumnezeu, şi cât de mare era bucuria care a cuprins-o!

---

[1] De pocăinţă – *n. trad.*
[2] Sau cum binecuvântează duhovnicul – *n. trad.*

Iată ce înseamnă să te pocăieşti cu adevărat şi să primeşti cu vrednicie Trupul lui Hristos!

Şi acum să vedem cum ne apropiem noi de Împărtăşanie: ne-am fofilat cu „fapta, cuvântul şi gândul", însă toată murdăria a rămas în suflet şi îndrăznim să Îl primim înăuntrul nostru pe Dumnezeu cel Viu.

Sfântul Grigorie Teologul spune: „Mai bine îmi dau trupul să fie sfâşiat de câini decât să dau Trupul lui Hristos celor nevrednici." Iar pe cei ce s-au împărtăşit cu nevrednicie îi poţi vedea dintr-o ochire. Încercaţi să vă apropiaţi de aceşti „împărtăşiţi" să le spuneţi ceva, şi se vor aprinde imediat. Vor apărea supărarea, iritarea, iar când aceştia vor veni acasă se vor năpusti cu mânie asupra casnicilor: „N-aţi fost la biserică, nu aţi pregătit nimic de mâncare!" Şi începe scandalul. Uneori cei de acasă spun: „Mamă, doar ai fost la biserică, probabil te-ai şi împărtăşit astăzi?" „Da, m-am împărtăşit", răspunde cu mânie. Iată cu ce „împărtăşiţi" ne putem întâlni. Şi, chipurile, râvnim la sfinţenie, la dreptate, dar toate acestea sunt de la cel rău, vrăjmaşul ne duce în ispită sub chipul binelui, al adevărului.

Acel suflet care a primit cu vrednicie Trupul lui Hristos este bun, plin de pace, şi, orice nenorociri şi necazuri i s-ar întâmpla, nu se ating de acest suflet, harul Domnului îl păzeşte...

Dacă te mustră conştiinţa, nu îndrăzni să te apropii de Potir, căci săvârşeşti un păcat de moarte. „Să te apropii de Taine numai atunci când ai cugetul curat", spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Înainte de împărtăşanie este necesar nu numai să ne căim din inimă, ci şi să ne împăcăm cu toţi cu care suntem în vrajbă, certaţi, cu cei ce ne-au supărat şi ne-au întristat. Este obligatoriu să purtăm crucea la gât. În nici un caz nu este voie să ne apropiem de Potir dacă ne-a interzis acest lucru duhovnicul sau dacă am tăinuit[1] vreun păcat. De asemenea, femeile aflate în perioada necurăţiei lunare nu au îngăduinţă să se împărtăşească.

Ce evlavie trebuie să avem faţă de Taina Împărtăşaniei se poate vedea din întâmplarea următoare:

Un tânăr care ducea o viaţă neglijentă a intrat în biserică şi, neavând frica lui Dumnezeu, s-a împărtăşit şi a ieşit prin uşile laterale, însă, trecând prin grădină, a scuipat acolo Trupul lui Hristos. Grădinarul a observat aceasta, a ridicat Sfintele Taine, a deschis cu grijă stupul şi le-a pus la albine. A doua zi a venit la biserică episcopul şi i s-au adus la cunoştinţă cele întâmplate. Fiind îmbrăcat în veşminte arhiereşti, însoţit de diaconi şi cântăreţi, acesta s-a dus în grădină. Toţi au făcut trei metanii până la pământ în faţa stupului, şi, când l-au deschis, din el şi-a luat zborul roiul de albine, închipuind în aer Crucea, având în centrul ei Ochiul lui Dumnezeu. Albi-

[1] În mod conştient – *n. trad.*

nele făcuseră din ceară o bisericuță și un mic coșciug, în care puseseră Trupul lui Hristos. Toate acestea au fost luate și duse în biserică, iar roiul de albine i-a petrecut, având același chip de Cruce, până la intrare...

După ce ne-am împărtășit, până a doua zi de dimineață nu vom mai face metanii până la pământ, de asemenea, ne vom strădui să nu scuipăm nimic și să nu ne clătim gura. Este recomandat ca cei ce s-au împărtășit să se ferească de discuții în deșert, îndeosebi de osândire, iar pentru a nu fi ispitiți cu acestea este bine să citească Sfânta Scriptură, Evangheliile în primul rând, acatiste, să se roage cu Rugăciunea lui Iisus.

Trebuie să avem în minte că înainte de Împărtășanie sau după aceasta vom avea neapărat ispită.

Spre exemplu, omul s-a pregătit, s-a împărtășit, L-a primit înăuntrul său pe Hristos Mântuitorul, a venit acasă și a făcut o metanie până la pământ, a uitat că nu trebuia... Sau a venit acasă, și-a clătit gura și, amintindu-și că s-a împărtășit, s-a mâhnit: „Gata, am pierdut Împărtășania!" Și, uite așa, ne prinde diavolul cu nimicurile acestea...

Cel mai important lucru este faptul că L-am primit pe Domnul Însuși, Trupul lui Hristos, Care ne-a luminat întreg trupul nostru și sufletul, pătrunzând în toate celulele noastre, Sângele lui Hristos s-a amestecat cu sângele nostru, Trupul lui Hristos s-a întrepătruns cu trupul nostru, care s-a sfințit, și sfințenia aceasta nu poate fi pierdută printr-o metanie. De aceea, chiar dacă ni s-a întâmplat să mai uităm și am făcut metanie, principalul este să ne păstrăm pacea lăuntrică, să nu ne pierdem liniștea...

În ce vă găsesc, în aceea vă şi judec

omnul spune: „Pocăiţi-vă!” „Faceţi roade vrednice de pocăinţă”, ne cheamă Sfântul Proroc Ioan Botezătorul.

În timpul zilelor de pocăinţă ale Postului Mare Biserica ne cheamă: „Suflete al meu, scoală-te, de ce dormi? Sfârşitul se apropie…”

Sfârşitul se apropie… Este posibil ca pentru tine pocăinţa de astăzi să fie ultima, nu amâna, grăbeşte-te la spovedanie. Nu uita: Domnul ne va ierta toate păcatele, cu excepţia unuia, căci dacă nu ne vom pocăi, ne va judeca nu pentru pentru păcate, ci pentru că nu ne-am pocăit.

Examinează-ţi întreaga viaţă, aminteşte-ţi toate păcatele, ele sunt cu mult mai multe de-

cât cele enumerate în această carte. Nu te teme de duhovnic, descoperă-i totul, ce ai pe suflet, ce îţi împovărează conştiinţa. Prin faţa lui au trecut milioane de oameni şi a aflat de toate păcatele, iar, dacă este un păstor adevărat, atunci se bucură când se pocăieşte un suflet, la fel cum Cerul întreg se veseleşte pentru pocăinţa unui singur păcătos. Nu te teme, nu ascunde nimic şi nu uita, căci Domnul a spus: „În ce vă găsesc, în aceea vă şi judec.”

Rugăciune
pentru părintele duhovnicesc către Domnul nostru Iisus Hristos

Mântuieşte, Doamne, şi miluieşte pe părintele nostru (meu) duhovnicesc (N), dăruieşte-i mântuirea sufletului şi sănătatea trupului, ocroteşte-l cu rugăciunile sfinţilor Îngeri, depărtează de la el pe oricine îi voieşte răul.

Doamne, nu-l osândi, nu-i cere răspuns pentru viaţa mea cea păcătoasă, înmulţeşte înlăuntrul lui darurile duhovniceşti, descoperă-i, Doamne, toate greşelile mele, umple-l de înţelepciune, rugăciune şi dragoste. Pentru sfintele lui rugăciuni, dăruieşte iertare păcatelor mele,

îndreptarea vieţii, spor la toată fapta cea bună şi trimite-i milostivirile Tale cele bogate!

Învredniceşte-l, Doamne, în ziua aceasta (noaptea aceasta) fără de păcat să se păzească, biruieşte-i vrăjmaşii cei trupeşti şi cei fără de trup, izbăveşte-l de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi, scoate-l de la omul cel viclean şi nedrept, păzeşte-i turma până la ultima lui suflare, pentru ca noi prin pocăinţă să ajungem la viaţa liniştită şi netulburată.

Doamne, pomeneşte-l, cercetează-l, întăreşte-l şi păzeşte-l întru mulţi, mulţi ani!

O, Preadulce Iisuse! Tu eşti atotsfânt, atotdrept, atotmilosârd! Sfinţeşte-l cu sfinţenia Ta pe părintele nostru (meu) duhovnicesc, îndreptează-l cu dreptatea ta, acoperă-l cu milosârdia Ta, tămăduieşte-l de boală.

Doamne, Tu ne-ai unit pe pământ, nu ne despărţi nici în Împărăţia Ta cerească, şi cu sfintele lui rugăciuni iartă toate greşelile mele, iartă-i şi pe toţi fiii lui duhovniceşti, ca un bun şi de oameni iubitor. Amin.

În situaţii dificile, când suntem în pericol, este important să ne rugăm astfel şi vom primi degrabă ajutorul lui Dumnezeu: Doamne, ajută-mă cu sfintele rugăciuni ale părintelui meu duhovnicesc (N) (sau apără-mă, înţelepţeşte-mă, mântuieşte-mă etc.).

Rugăciune
pentru părintele duhovnicesc către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu

, Preasfântă Stăpâna mea, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, Împărăteasa cerului şi a pământului, ascultă strigătul sufletului meu şi primeşte rugăciunea mea cea păcătoasă, o, Preacurată Maică a lui Dumnezeu, pentru părintele meu duhovnicesc, robul tău cel smerit (N).

Fii lui călăuzitoare, însoţeşte-l în toată vremea şi apără-l împreună cu sfinţii îngeri, dă-i putere atunci când este treaz, apără-l atunci când doarme, mângâie-l când plânge, întăreşte-l când este deznădăjduit, izbăveşte-l de necazuri, slobo-

zeşte-l de clevetiri, când este în neputinţă ridică-l, biruieşte demonii ce luptă împotriva lui, iar atunci când este în primejdie de moarte ajută-l.

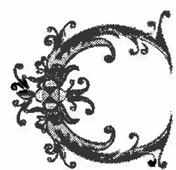
În fiecare zi arată-l a fi înfricoşător pentru vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi, pentru ca ei să cunoască că el este robul tău, Maică a Domnului, care ai născut pe Dumnezeu şi Împăratul, Căruia se cuvine cinste şi închinăciune în vecii vecilor.

Maică a Domnului, înmoaie inimile oamenilor care se scoală cu răutate asupra lui.

Tu vezi greutăţile şi nevoile părintelui meu, căci necazurile lui numai ţie uneia îţi sunt cunoscute. Tu îi ştii toate tainele sufletului. Priveşte cu milostivire la el din ceruri, uşurează-i suferinţele, acoperă-l cu acoperământul tău, cercetează-l cu milostivirea ta cerească, binecuvântează-i faptele şi dăruieşte-i ajutor nevăzut şi, cu sfintele lui rugăciuni, dăruieşte-mi smerenie, învinuire de sine, răbdare, întreagă înţelepciune, tăcere şi acoperă-mă de toate năpastele şi de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi. Amin.

Întrebări şi răspunsuri
despre spovedanie şi despre relaţia cu preotul duhovnic

Ce pot să fac, că eu mă spovedesc des, dar păcatele se adună mereu. La spovedanie, descriind păcatul amănunţit, nu se naşte ruşinea, care să mă ajute să lupt cu el. Dar, dacă numesc păcatul doar printr-un cuvânt, mă simt ca şi cum l-aş tăinui şi-mi spun apoi cu îndoială: dacă Dumnezeu nu mi-a iertat aceste păcate?

– Atunci când apare îndoiala, trebuie neapărat să vă amintiţi toate păcatele, să le scrieţi pe hârtie şi să le mărturisiţi în faţa preotului.

În cartea Cuvioşilor Varsanufie şi Ioan despre spovedanie găsim următoarele: adeseori, noi

greşim în timpul zilei cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta. În momentul în care greşim trebuie să ne aducem aminte de Dumnezeu şi să-I cerem: „Doamne, iartă-ne, că am greşit! Am judecat, am dormit prea mult, am vorbit lucruri nepotrivite." Şi Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, ne iartă nouă greşelile acestea zilnice.

Pe parcursul unei zile şi al unei nopţi avem milioane de ispite, dar dacă le-am considera pe toate păcate şi am lupta personal cu ele şi nu le-am învinge prin gânduri bune, ci am merge să le enumerăm pe toate părintelui, l-am slei de puteri. Trebuie să învăţăm să îndepărtăm ispitele de la noi, căci acestea ne sunt insuflate de diavol şi nu sunt gândurile noastre rele. Păcatul se naşte în inima noastră doar în momentul în care acceptăm sugestia celui rău şi alungăm sentimentele pozitive pe care le avem faţă de aproapele nostru prin supărare, mânie şi ură. Atunci în inima noastră pătrunde răul. De ce? Pentru că n-am făcut diferenţa dintre gândurile noastre şi ispite. Iar această înţelepciune vine odată cu experienţa, în momentul în care păcatele ne obosesc pe noi înşine şi suntem foarte atenţi la faptele noastre. Ispite vor fi tot atâtea, dar păcate mult mai puţine.

La spovedanie trebuie să ne mărturisim păcatele fără să ne lungim prea mult, notându-le pe scurt şi adresându-ne preotului în felul următor: „Părinte, în săptămâna aceasta am făcut păcatele

acestea: m-am revoltat, m-am contrazis, am mințit, am mâncat prea mult, am dormit mai mult decât era cazul, am fost împrăştiat în timpul rugăciunii, am acceptat ispitele şi prin ele mi-am tulburat liniştea interioară, mi-am spurcat sufletul cu amintiri necurate, am fost neatent în biserică."

Aceasta este suficient pentru ca Dumnezeu să ne ierte păcatele. Atunci când trăiți în fața ochilor lui Dumnezeu făcând toate ca şi cum ați fi înaintea Lui şi amintindu-vă de El necontenit înseamnă că ştiți că Dumnezeu vede pocăința voastră, lupta cu păcatul şi tendința spre curățarea de acesta. La spovedanie este destul să mărturisiți că vă pocăiți pentru păcatele săvârşite şi atunci Dumnezeu vi le iartă prin Duhul Sfânt.

Însă important este nu doar să mărturisiți păcatele, ci să vă şi îndreptați, să vă izbăviți de ele. Unii spovedesc de fiecare dată faptul că se revoltă şi se înfurie, dar n-apucă să se ridice bine de la spovedanie, că din nou o iau de la capăt.

Lupta cu ispitele ține mai mult de viața monahală. Mai demult, starețul avea câte doi, trei ucenici, care veneau la el şi-i mărturiseau ispitele. Şi nu făceau nimic fără ştirea şi binecuvântarea lui. Chiar dacă gândurile care le veneau în minte li se păreau bune, mai întâi ei le mărturiseau îndrumătorului lor, iar acesta ştia să recunoască încercările diavolului şi păcatul spre care voia să-l atragă pe novice. Astfel, novicii înşişi învățau să descopere acele ispite şi se izbăveau de o mulțime de păcate.

Iată cum ni se întâmplă şi nouă: la început parcă nici nu acordăm atenție unui gând oarecare şi uităm de el. Iar diavolul, după ce ni l-a strecurat în minte, se retrage, nu ne oboseşte, se ascunde. Mai apoi însă, el revine în mintea noastră şi începem să ne gândim la el, îl facem al nostru. După aceea urmează neatenția noastră din timpul rugăciunii; nu mai chemăm numele lui Dumnezeu şi în inima noastră se nasc sentimentele de ură şi irascibilitatea... Ispita este asemenea unei seminţe care creşte în inima noastră şi dă naştere păcatului. Mărturisirea ispitelor la spovedanie se poate asemăna cu a speria şarpele care stă ascuns sub o piatră: când piatra este ridicată, acesta dispare.

Sfatul meu este să vă pocăiți în fața lui Dumnezeu pentru ispitele care au prins rădăcini în inima voastră, iar la spovedanie să mărturisiți doar păcatele care au luat naştere din pricina acestora. Însă, dacă ați reuşit să dezrădăcinați aceste ispite, adică dacă nu v-ați supărat, n-ați judecat şi ați găsit un gând bun pentru îndreptățirea aproapelui, atunci l-ați învins pe demon. Lupta cu păcatul nu este un păcat. Pentru ea vă aşteaptă răsplata de la Dumnezeu. Pe pământ aceasta presupune harul lui Dumnezeu, iar pe lumea cealaltă viața veşnică, bucuria veşnică.

Iar dacă preotul va fi interesat mai în amănunt de un anume păcat, îl puteți mărturisi după cum v-o cere.

– Mi-aş dori foarte mult să mă pocăiesc şi să nu mai săvârşesc acelaşi păcat. Cum aş putea deprinde aceasta?

– Pocăinţa depinde de dorinţa sinceră din inima noastră de a ne izbăvi de păcat. Ea începe când omul conştientizează că a rătăcit, că a trăit în păcat. Atunci se pocăieşte şi promite să nu mai trăiască în fărădelege. Prin pocăinţă el îşi orientează întreaga sa viaţă spre Dumnezeu. Nu se poate sluji la doi domni: nu-I putem promite lui Dumnezeu că nu vom mai greşi şi în acelaşi timp să-L minţim: „Încă puţin... şi apoi mă voi îndrepta."

La spovedanie, prin preot, Dumnezeu ne arată păcatele în mod văzut şi ne dăruieşte puterea harică în lupta cu patimile. Omul se ridică, prinde aripi. Iar cea mai mare minune este faptul că Dumnezeu învie sufletul nostru şi omul renaşte duhovniceşte. De aceea pocăinţa este asemenea botezului.

– Pregătindu-mă pentru spovedanie şi apropiindu-mă, mă cuprinde neliniştea, graba şi zic: „Vai, în urma mea este încă atâta lume!" Ce-aş putea face?

– Pregătiţi-vă pentru spovedania generală, începând încă din anii copilăriei, dar nu vă notaţi păcatele amănunţit, ci pe scurt.

Fiind la Lavra din Poceaevo, am avut ocazia să spovedesc şi câte 100 sau mai mulţi oameni în aceeaşi zi. Şi atunci a trebuit să fac o regulă: să primesc o spovedanie cât mai concretă şi asta

pentru a apuca să mai eliberez de păcate pe cineva, să mai aduc pe cineva pe calea mântuirii.

Atunci când omul nu ştie ce păcate să numească, dar a venit cu inima deschisă spre a se pocăi în faţa lui Dumnezeu, el este ajutat. Preotul enumeră păcatele, iar el răspunde foarte clar dacă le-a săvârşit sau nu. Ajutându-l să-şi amintească păcatele, Dumnezeu Însuşi îi şopteşte păcatele săvârşite în copilărie. Deşi credea că sunt demult uitate şi că în copilărie a săvârşit numai greşeli, conştiinţa, trezindu-se la prima spovedanie, îşi aminteşte treptat toate păcatele săvârşite. Atunci ruşinea ne înăbuşă, lacrimile curg şiroaie, dar există dorinţa de eliberare în faţa lui Dumnezeu...

Aceasta este o pocăinţă adevărată. După o asemenea spovedanie, omul simte chiar şi fizic că sufletul său este mai uşor şi începe prin a-şi trece pe hârtie alte păcate săvârşite şi a se pregăti de o nouă mărturisire. La început se controlează, ia seama la păcatele săvârşite în mod repetat şi apoi încearcă să le evite. Mai înainte ar fi repetat anumite păcate, dar acum ţine minte că va trebui să le mărturisească. Şi se gândeşte, înainte de a-l face, că iarăşi îl va cuprinde ruşinea la spovedanie dacă-l va mai pomeni. Şi nu-l mai săvârşeşte. Astfel începe lupta cu duhurile rele. Acesta este începutul pe calea mântuirii.

Viaţa duhovnicească trebuie să decurgă sub îndrumarea unui duhovnic experimentat. Acest

lucru e mai greu de realizat în parohiile unde slujeşte un singur preot şi există lume multă şi multe probleme. Dar dacă doriţi să vă desăvârşiţi, să deveniţi ostaşi ai lui Hristos (chiar şi trăind printre oameni obişnuiţi), căutaţi-vă un duhovnic la mănăstire. Acolo sunt mulţi preoţi şi ei vă acordă mai mult timp.

– Odată mi-am trecut pe hârtie toate păcatele şi le-am dat preotului, iar el, fără s-o citească, a rupt-o şi a zis: „Dumnezeu îţi cunoaşte păcatele." Oare a avut loc spovedania?

– Dacă spovedania nu v-a fost citită, nici ascultată, înseamnă că ea nu a avut loc şi aţi rămas cu acele păcate. Spovedania nu s-a săvârşit ca Taină, chiar dacă acel preot v-a citit rugăciunea de dezlegare, el neştiind care sunt păcatele de care vă dezleagă şi vă iartă. Poate aţi scris acolo că aţi omorât 100 de oameni, că aţi împuşcat un autobuz plin, iar el nici măcar nu ştie de toate acestea. Poate aţi pus o dinamită sub pod şi aţi săvârşit o diversiune în care au murit oameni şi el nu ştie. De fiecare dată spovedania se citeşte şi se ascultă şi abia după aceasta se citeşte deasupra capului rugăciunea de dezlegare. Doar atunci îi sunt iertate omului păcatele.

În ultimul timp mai ales, la spovedanie vin oameni care au luptat în Afganistan, Cecenia, Daghestan. Vin cei care au scăpat de închisoare, dar au pe conştiinţă jafuri, omoruri, acte de violenţă. Vin hoţii profesionişti, ucigaşii plătiţi şi cei care au săvârşit diversiuni. Pe aceştia îi chinuie conştiinţa, nepermiţându-le să ducă o viaţă liniştită. Dacă un asemenea „bolnav" va merge la un „doctor" începător şi îi va arăta rănile inflamate, acela probabil că va spune: „Nu-i nimic, totul e în regulă!" Pe când un „doctor" cu experienţă îi va deschide rana, o va curăţa, o va bandaja şi-i va prescrie un tratament...

Găsiţi-vă un duhovnic în faţa căruia să puteţi să vă pocăiţi cu adevărat şi să vă eliberaţi sufletul de păcate.

– Ce poate face un om care spovedeşte mereu aceleaşi păcate, le urăşte, luptă cu ele, însă, oricum, le repetă? Cum le poate învinge?

– Cel mai important lucru este ca omul să-şi urască păcatul. Este esenţial! Când nu iubim un păcat, atunci putem scăpa foarte repede de el.

Dumnezeu ne-a binecuvântat cu multe daruri, cum ar fi şi darul mâniei. Auziţi? Este un dar! Şi acesta este pentru a ne mânia pe diavol, pe duhurile rele, în momentele în care suntem atacaţi de ele. Pe când noi am început să-l folosim spre păcat, înfuriindu-ne pe aproapele nostru. Ni s-a mai dat şi darul râvnei pentru Dumnezeu. Însă noi nu râvnim după cele sfinte, ci râvnim la cele ale aproapelui nostru.

Un alt dar este cel al dorului de nesăturat după Dumnezeu, după cele sfinte, dar noi l-am trans-

format în păcat, întrucât nu ne mai săturăm de farmecele acestei lumi. Cel mai important lucru este însă să ne îndreptăm şi să urâm păcatul.

Pentru aceasta avem nevoie de voinţă. În tinereţile sale, Fericitul Augustin nu putea scăpa nicidecum de un păcat şi, abia după ce a devenit un bărbat copt duhovniceşte, a priceput de ce nu se putea izbăvi de acesta. Nu avea suficientă voinţă şi dorinţa sinceră de a se elibera: „Eu mă rugam, Îl rugam pe Dumnezeu să mă izbăvească de păcat, dar în adâncul inimii parcă spuneam într-un fel: «Izbăveşte-mă, Doamne, de păcat, dar nu acum, ci mai târziu. Acum sunt tânăr şi vreau să mai trăiesc.»" Nu pronunţa acestea cu voce tare, dar undeva, în subconştientul său, acest gând era prezent.

Simt nevoia să-mi spovedesc şi păcatele din copilărie, însă, când mă apropii de biserică, nu pot intra. Şi chiar dacă reuşesc să ajung la spovedanie, nicidecum nu mă pot spovedi până la capăt.

Odată, cineva mi-a povestit că nu reuşea să spovedească un păcat de moarte. A intrat în biserică şi i s-a părut că preotul se uita numai la el. Nicicum nu se putea pregăti de spovedanie. Acestea îi erau insuflate de diavol, pentru a nu se putea elibera de păcate.

Mergând la spovedanie, trebuie să ne gândim la faptul că venim la biserică pentru a ne mărturisi în faţa lui Dumnezeu, şi nu a preotului.

În mănăstiri sunt mai mulţi preoţi şi la spovedanie intră mai mulţi oameni deodată. Trebuie să încercăm să alegem unul care ar putea asculta toate păcatele noastre. Pentru a nu le uita, notaţi-le pe o foaie de hârtie şi pe cele din tinereţe.

Luaţi seama că va veni ziua Înfricoşatei Judecăţi şi atunci păcatele noastre nemărturisite se vor descoperi în faţa întregii lumi, în faţa tuturor îngerilor, în faţa sfinţilor şi a oamenilor. Iată unde va fi ruşine şi groază! Ajungând în întuneric, vom plânge cu lacrimi de sânge, ne vom smulge părul de pe cap, dar nu ne vom mai putea întoarce în această viaţă pământească să facem pocăinţă şi să aducem roade vrednice de ea.

În clipa în care omul se hotărăşte să meargă la spovedanie, diavolul îi inspiră frică şi-i întinde tot felul de curse. Dar să nu vă temeţi! Să reţineţi că, atunci când vă veţi pocăi sincer, duhovnicul va simţi mult mai mult respect şi dragoste faţă de voi. Şi spun acestea din proprie experienţă. Căci uneori mă gândesc: „De ce mai stau să spovedesc, dacă nimeni nu mărturiseşte nimic?" Pe când, dacă omul vine să se spovedească cu sinceritate, atunci şi el, şi eu simţim doar bucurie. Măcar un om s-a trezit la viaţă!

Sfânta Scriptură spune că şi cerul se bucură în clipa în care se pocăieşte chiar şi un singur păcătos.

– Cum să ne pocăim pentru păcatele sodomice?

– Luați îndreptarul pentru slujitorii Bisericii. Acolo găsiți toate întrebările pe care trebuie să le pună duhovnicul la spovedanie: „Sunteți căsătorit(ă)?" „V-ați cununat?" „Câți bărbați au participat?" „De ce naționalitate erau?" În momentul în care sufletul omului iese din trup, el trebuie să treacă prin vămile văzduhului, și acestea sunt 20 la număr. Cele mai înspăimântătoare sunt cea de-a 16-a – a desfrâului, a 17-a – a adulterului și a 18-a – a păcatelor sodomite. De aceste vămi pot trece doar persoane numărate. În Palestina existau patru orașe învecinate în care păcatele împotriva firii erau în floare. Pentru viciile lor erau cunoscute în mod deosebit două orașe: Sodoma și Gomora. Locuitorii acestora căzuseră atât de tare, încât nu mai știau de nici o restricție și piedică în calea satisfacției patimilor lor. Atunci din cer a pogorât foc de pucioasă și orașele au fost distruse. Ele zac acum pe fundul Mării Moarte, iar pe malurile acestei mări crește un copac interesant care se numește mărul sodomit. Roadele lui sunt atât de frumoase, încât mușcând din el dulceața îți rămâne pe buze, însă mai apoi simți o amărăciune de care nu mai poți scăpa. El a fost lăsat de Dumnezeu spre amintirea celor întâmplate, a păcatelor sodomite care ofereau o oarecare dulceață temporară, urmată îndată de amărăciunea de care în chinurile iadului nu te vei mai putea izbăvi niciodată.

Este foarte ușor să cazi în asemenea păcate. Stăpân peste aceste ispite este diavolul Asmodeu. El este tartorul dracilor desfrânați. Numărul lor este foarte mare și prin ispite ei ne înfățișează păcatele săvârșite de oameni. Se laudă cu faptul că foarte puțini sunt cei care, greșind astfel, se pocăiesc. Foarte puțini sunt cei care trec peste aceste încercări, pentru că se rușinează să le recunoască.

Dar cel care se pocăiește de aceste păcate trebuie să sufere, din cauza lor, anumite necazuri sau boli. Să nu cârtească atunci când este certat și să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru toate. Numai așa își poate salva sufletul.

– Eu merg la biserică, mă pocăiesc, mă spovedesc, mă împărtășesc, dar simt că nu e totul așa cum ar trebui să fie de fapt. Căci conștiința mea tace, nu-mi descoperă păcatele, patimile. Ce-aș putea să fac?

– Lucrul cel mai important pe care l-ați putea face ar fi să vă spovediți pentru toate păcatele săvârșite de-a lungul vieții. Să vă amintiți tot, în măsura în care vă va permite memoria, pentru a dobândi o conștiință curată.

În momentul în care omul va fi mereu atent la cuvintele, faptele și gândurile sale, el se va elibera repede de păcate. Vocea conștiinței îl va avertiza cu putere de fiecare dată când va voi să săvârșească ceva prin care ar încălca poruncile lui

Dumnezeu. Dimpotrivă, omul care nu s-a pocăit pentru păcatele sale îşi nesocoteşte conştiinţa.

Dacă împliniţi toate acestea şi duceţi o viaţă activă în Sfânta Biserică: vă spovediţi, vă pocăiţi, vă împărtăşiţi, vă rugaţi şi participaţi la slujbe, atunci sunteţi pe calea cea dreaptă. Important este faptul că doriţi să vă desăvârşiţi, să vă îndreptaţi. Altcineva, care îşi înăbuşă vocea inimii, se comportă într-un mod total diferit: „Ei, ce-o să se întâmple dacă în timpul postului voi bea un pahar cu lapte sau voi mânca o bucăţică de salam?" Se începe de la cele de jos. Iisus spune: *Peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune* (Mt. 25, 20-22). Însă nefiind credincios peste puţine, păcatul mic va da naştere unuia mai mare.

Trebuie să căutaţi un preot care să vă poată asculta când mergeţi la el pentru o spovedanie generală. În parohii sunt puţini preoţi: unul sau doi. La mănăstiri sunt mai mulţi şi dispun de mai mult timp. Pentru ei spovedania este o ascultare specială. S-ar putea să găsiţi chiar un duhovnic care să vă îndrume pe calea mântuirii duhovniceşti.

El va discuta cu dumneavoastră şi vă va ajuta să vă descoperiţi patimile ascunse. Dumneavoastră însă trebuie să învăţaţi să nu ascundeţi nimic în faţa lui, căci păcatul nu este aur, ca să-l îngropi. El trebuie descoperit repede şi scos din suflet, şi atunci vocea conştiinţei va fi auzită în orice ispită.

Citiţi din *Vieţile Sfinţilor* şi vi se va zdrobi inima când veţi compara viaţa dumneavoastră cu nevoinţele lor. Veţi vedea cât de curat trăiau ei şi cum trăim noi. Asumaţi-vă vina pentru orice ispită şi nu căutaţi vinovatul în altă parte, consideraţi-vă dator în faţa lui Dumnezeu. Certitudinea omului că ar fi pe calea cea dreaptă nu-i este de folos, deoarece trebuie să ne asumăm neputinţa până la moarte, după cum spunea şi Apostolul Pavel. Chiar dacă am săvârşi fapte bune de dimineaţa până seara, tot nu trebuie să fim încrezuţi în mântuirea noastră, căci doar lui Dumnezeu Îi sunt cunoscute toate.

– Eu am 87 de ani şi nu pot ajunge la biserică, iar să mă împărtăşesc apuc foarte rar. Cum aş putea de una singură să-mi petrec zilele care mi-au rămas, astfel încât să pot dobândi mântuirea?

Ce viaţă să ducă şi cum se pot mântui oamenii singuratici şi cei care trăiesc în condiţii grele? Există oameni care nu s-au spovedit şi nu s-au împărtăşit niciodată în viaţă. Dar Dumnezeu a spus: *Dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi* (In 6, 53). Desigur, unui bătrân clipa trecerii la cele veşnice îi este foarte apropiată şi pentru aceasta el trebuie să se pregătească.

Încă de când trăim pe pământ trebuie să ne unim cu Dumnezeu. Cu prima ocazie trebuie să ne spovedim şi să ne împărtăşim. Să ne amintim toate păcatele şi să le scriem pe o hârtie, ca să nu

uităm ceva. Apoi să ne pocăim în fața lui Dumnezeu, în lipsa preotului, pentru păcatele săvârşite. Ar fi bine dacă vi s-ar săvârşi Taina Sfântului Maslu. În acest fel, omului i se iartă şi acele păcate pe care, din cauza slăbiciunii memoriei, le-a uitat şi de care nu-şi mai aminteşte. După aceea trebuie să-L primească pe Iisus Hristos în el, pentru că prin Sfintele Taine Însuşi Hristos vine în om. Pentru un om nu există nimic mai presus decât a primi cu vrednicie Sfânta Împărtăşanie. Iar dacă nu aveți prea des posibilitatea să chemați preotul acasă, rugați-vă neîncetat. În timpul rugăciunii, omul se uneşte cu Dumnezeu prin gândurile şi inima sa. Când întrerupem rugăciunea, dăm acces liber diavolilor şi, pe neobservate, ne unim cu iadul. De aceea Sfinții Părinți ne sfătuiesc să ne rugăm neîncetat.

Apostolul Pavel spune: *Rugați-vă neîncetat. Dați mulțumire pentru toate* (I Tes. 5, 17-18). Mai cu seamă nu trebuie să cârtim când suntem bolnavi şi să nu învinuim pe nimeni. Bătrânii adeseori sunt iritați. Țineți minte: trebuie să vă abțineți, să nu dați frâu liber limbii şi să-I mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate.

Înțeleg că vă este greu. Dar, slavă lui Dumnezeu, ați trăit o viață şi ştiți că trebuie să viețuiți după legile Bisericii. De aceea, mulțumiți-I lui Dumnezeu şi vă bucurați.

Uneori, Dumnezeu nu-l ia din viața aceasta mult timp pe omul ajuns la bătrânețe. De ce? Pentru că sufletul lui încă nu este pregătit. De aceea, trebuie să ne uscăm prin bolile pe care ni le-a îngăduit Dumnezeu, să trecem peste ele şi să nu cârtim, să nu deznădăjduim. Atunci sfârşitul va fi cu adevărat unul creştinesc, neruşinos, şi noi vom putea da răspuns bun în ziua Înfricoşatei Judecăți.

Omul credincios nu este niciodată singur. Dumnezeu, Maica Domnului şi Îngerul păzitor îi sunt mereu aproape. Rugați-vă lui Dumnezeu şi El vă va dărui linişte sufletească. Maica Domnului se roagă în mod special pentru cel care şi în chinuri îi slăveşte numele.

Creştinii sunt membrii Bisericii universale. Ei întotdeauna merg la biserică şi sunt buni prieteni cu alți creştini. Orice s-ar întâmpla, are cine să-i pomenească. Creştinii nu-şi lasă bolnavii țintuiți la pat fără îngrijire, iar după moartea acelora se roagă lui Dumnezeu pentru odihna sufletelor lor şi pentru iertarea păcatelor.

Atunci când ne simțim singuri şi ne este greu, ar fi bine să deschidem Evanghelia. Citind din ea, vorbim cu Dumnezeu şi, rugându-ne, de asemenea. Sufletul nostru dobândeşte astfel o mare linişte.

Când un om îşi adună multe materiale de construcție şi îşi zideşte o casă nouă, nu se mai îngrijeşte şi de cea veche, ci lasă totul şi se mută în casa nouă. Astfel se întâmplă şi în viața noastră: părăsim lumea aceasta şi trecem în cealaltă, care este una duhovnicească şi la care suntem chemați.

– Părinte, eu merg la biserică, mă spovedesc, dar deja de foarte mult timp sunt depresiv. Ce-aş putea face?

– Important este să ne aducem aminte de toate păcatele, începând cu tinereţile noastre şi să ne pregătim pentru o spovedanie generală. Trebuie să ne eliberăm sufletul, să scoatem afară toată mizeria care ne stânjeneşte viaţa. Căutaţi-vă un duhovnic căruia să-i puteţi povesti despre starea dumneavoastră sufletească.

Şi spovediţi-vă, căci în timpul citirii deasupra capului a rugăciunii de dezlegare, prin preot Dumnezeu iartă păcatele şi dăruieşte puterea harică în lupta cu ele. Dumnezeu Se bucură pentru pocăinţa noastră, ne dăruieşte harul Său şi liniştea sufletească. Iar când cădeţi din nou în această stare, deschideţi Evanghelia şi citiţi din ea, căci Cuvântul lui Dumnezeu pătrunde în suflet şi alungă întunericul, tristeţea şi deznădejdea.

Trebuie să vă obişnuiţi ca, imediat după rugăciunea de dimineaţă, să citiţi din Evanghelie şi apoi să rostiţi cu luare-aminte Rugăciunea lui Iisus de cel puţin 500 de ori. La început va fi mai greu, dar cu timpul vă veţi obişnui şi rugăciunea va curge. Sufletul are un mare folos din rostirea acestei rugăciuni. Întunericul, tristeţea şi deznădejdea vor trece, pentru că sunt doar halucinaţii drăceşti. Pentru că omul păcătuia şi cu trupul, şi cu sufletul, acum pătimeşte din cauza lor.

Există halucinaţii drăceşti din cauza invidiei celui rău, dar există şi o astfel de boală cu substrat pur fiziologic, care apare atunci când omul este slăbit fizic. Dar dacă se va strădui să scape de ea, să se abţină şi să nu permită acestui vulcan să răbufnească, înseamnă că el luptă, iar lupta aceasta este pe placul lui Dumnezeu.

– Dacă, ajungând în faţa preotului şi ruşinându-mă să enumăr toate păcatele mele, Îl voi ruga pe Dumnezeu: „Doamne, iartă-mă pe mine, mult păcătoasa", oare îmi va ierta Dumnezeu păcatele pe care le spun în faţa Lui?

Desigur, noi trebuie să ne cerem mereu iertare în faţa lui Dumnezeu şi să ne pocăim. Însă astfel nu putem şti dacă ne-a iertat sau nu. El ne-a lăsat cele ce ţin de viaţa duhovnicească pe pământ încredinţând primei Sale Biserici, ucenicilor, Apostolilor Săi, puterea de a ierta şi de a ţine păcatele. Taina Spovedaniei vine de la Apostoli.

În ziua Înfricoşatei Judecăţi, Dumnezeu ne va ierta toate păcatele, în afară de cele pentru care nu ne-am pocăit. Trebuie să lăsăm ruşinea deoparte şi să ne spovedim în faţa slujitorului lui Dumnezeu. Căci prin ruşine ard şi păcatele noastre cele mai urâte. Trebuie să ne fie ruşine să mai păcătuim, nu să ne pocăim. Dacă sunteţi bolnavă şi nu puteţi merge la biserică, chemaţi preotul acasă. Căci noi nu cunoaştem clipa în care va veni moartea şi trebuie să fim pregătiţi pentru a o întâmpina în orice moment. Pocăinţa trebuie să fie plină de

curaj. Aici suntem în fața unui singur om, a preotului, în timp ce, la Înfricoşata Judecată, păcatele pentru care ne este ruşine să ne pocăim acum vor răsuna în fața tuturor sfinților şi îngerilor. Atunci toată lumea le va afla. De aceea şi diavolul ne îndeamnă să ne ruşinăm de ele, ca să nu ne pocăim. Însă, atâta timp cât prin venele noastre mai curge sângele, cât inima ne mai bate în piept, cât mila lui Dumnezeu mai este cu noi, trebuie să ne spovedim toate păcatele, şi vechi, şi noi.

De ce ne este ruşine când trebuie să mărturisim un păcat ruşinos? Ne încurcă mândria: „Ce va gândi părintele despre noi?" Părintele spovedeşte zilnic o mulțime de oameni cu unele şi aceleaşi păcate! Şi va spune: „Iată, încă o oaie rătăcită s-a întors în turma lui Dumnezeu."

Când omul îşi mărturiseşte păcatele fără a le menaja în vreun fel se îndurerează şi plânge, iar preotul simte un adânc respect față de cel care se pocăieşte.

Păcatele nu trebuie adunate în suflet ca într-o puşculiță. Cine are nevoie de ele? Iar când are loc o adevărată pocăință, şi omul, şi duhovnicul său dobândesc linişte. *Şi în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăieşte* (Lc. 15, 7). Venind în vizită la medic şi spunându-i despre bolile mărunte, dar ascunzând-o pe cea mai periculoasă pentru viața noastră, putem muri. Rănile sufleteşti nu sunt mai puțin periculoase pentru viața noastră duhovnicească, pentru sufletul nostru, cu atât mai mult cu cât sufletul este mai de preț decât trupul.

Dar dacă am tăinuit păcatele ruşinoase păstrând tăcerea asupra lor în mod conştient, atunci toate spovedaniile noastre n-au nici o valoare, căci Taina Spovedaniei nu s-a săvârşit cu adevărat. Toate păcatele mărturisite şi nemărturisite au rămas în sufletul nostru şi la acestea s-a mai adăugat încă unul: tăinuirea păcatelor la spovedanie. Referitor la aceasta, în *Îndreptar* scrie: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință [...], iar de vei ascunde de mine ceva, să ştii că toate păcatele îndoite le vei avea." Pe preot îl poți minți, dar pe Dumnezeu nu. Dacă, după asemenea „spovedanii", te vei împărtăşi, atunci împărtăşirea ta îți va fi spre osândă şi pentru aceasta vei răspunde în mod deosebit la Judecata de Apoi.

– Oare îi sunt iertate unele păcate unui om care ajunge la râul Iordan şi se cufundă în el?

– Nu se poate spune că odată cu cufundarea lui în Iordan, el a devenit fără de păcat. Pentru că sufletul se eliberează de păcate doar prin Taina Pocăinței, la spovedania în biserică, în momentul în care preotul citeşte rugăciunea de dezlegare deasupra capului celui ce se mărturiseşte. După Învierea Sa, Iisus li S-a arătat ucenicilor Săi şi, suflând peste ei, a spus: *Luați Duh Sfânt! Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veți ține,*

vor fi ţinute (In 20, 22-23). Pe când, în cazul la care vă referiţi dumneavoastră, omul a intrat în râul Iordan şi s-a sfinţit, ca atunci când se sfinţeşte cu agheasmă, primind-o în trupul său, dar păcatele lui rămân până la Taina Spovedaniei.

– În ultimul timp, în presa scrisă au apărut destule articole despre bătrâni înduhovniciţi. Ce este de fapt această „stăreţie"? De ce poporul îi numeşte stareţi pe foarte mulţi părinţi călugări?

– Odată cu apariţia mănăstirilor au apărut şi stareţii: oameni sfinţi, asceţi care au primit daruri deosebite de la Dumnezeu. Ei au dobândit o experienţă duhovnicească bogată, au învăţat ce înseamnă smerenia, ascultarea, rugăciunea, cugetarea duhovnicească şi faptele bune. Fiind călugări, şi nu preoţi, aceştia primeau pe lângă ei câţiva novici, pentru a-i hrăni cu cele duhovniceşti. Ucenicii îşi descopereau gândurile lor stareţilor, se spovedeau şi trăiau în deplină ascultare, ajungând astfel la o viaţă duhovnicească înaltă. Mai apoi, această formă de îndrumare a celor neexperimentaţi în ale duhovniciei a apărut şi în rândul călugărilor din chinovii şi chiar printre mirenii simpli. Taina Spovedaniei a rămas responsabilitatea preoţilor. Se ştie că stareţi au fost şi Cuvioşii Serghie al Radonejului şi Serafim de Sarov, şi dreptul Ioan de Kronstadt, şi mulţi părinţi din Mănăstirea Optina. Dumnezeu le-a dăruit un har deosebit, pentru a găsi cheia potrivită pentru uşa sufletului fiecărui om.

După revoluţie, în Rusia au fost timpuri grele: se închideau mănăstirile, iar stareţii erau condamnaţi, torturaţi, întemniţaţi, însă în popor a rămas necesitatea de a avea prin preajmă astfel de oameni, care erau adevăraţi îndrumători duhovniceşti. Nu se ştie dacă în vremurile noastre mai sunt stareţi înduhovniciţi de Dumnezeu la fel ca odinioară, însă cu siguranţă Dumnezeu n-a părăsit lumea. Când Rusia va reînvia duhovniceşte, aceşti stareţi se vor descoperi. Cei care doresc să se sfătuiască cu un preot experimentat pentru a rezolva problemele din viaţa lor găsesc un astfel de duhovnic şi-l numesc respectuos stareţ.

Duhovnici există şi în mănăstiri, şi în parohii. Într-o parohie, orice preot este duhovnicul oamenilor care frecventează acea biserică parohială. Credincioşii îi cer binecuvântare pentru a boteza un copil, pentru a se căsători, pentru a se cununa. Oamenii se adresează preotului cu cucernicie, iar acela săvârşeşte Tainele, îi împărtăşeşte, îi prohodeşte, îi conduce spre lumea de dincolo.

– Prin ce se deosebeşte un stareţ de un duhovnic, de un părinte duhovnicesc şi de un preot simplu?

– În primul rând prin harismă, care este o dăruire harică deosebită. Atunci când stareţul este îndrumat de Însuşi Duhul Sfânt, acesta poate avea o funcţie înaltă, dar şi să îndrume sufletul

omului spre mântuire. El răspunde în totalitate de sufletul ucenicului său. Nu erau doar stareți, ci și starețe, care de asemenea aveau ucenice. Novicele își descopereau gândurile starețelor și se găseau sub ascultarea lor în totalitate.

Relația dintre „stareț" și „ucenic" nu s-a păstrat în zilele noastre. Există relații de tip părinte duhovnicesc – fiu duhovnicesc, când, prin consimțământul său, novicele ori mireanul se supune îndrumării duhovnicești a preotului și încearcă să-i îndeplinească sfaturile. La baza acestor relații stau recomandările, sfaturile, nu și obligația. Relațiile dintre un simplu preot și enoriașii săi se bazează, de asemenea, pe sfatul duhovnicesc și pe recomandări despre modul în care aceștia pot dobândi mântuirea. De cele mai multe ori, ele sunt adresate întregii enorii, și nu doar anumitor enoriași.

– Din scrierile Sfinților Părinți știm că, fără îndrumarea duhovnicească a unui duhovnic, călugării nu se pot mântui. Această condiție este oare obligatorie și pentru mireni? Este obligatoriu ca un mirean să aibă un duhovnic sau este de ajuns ca el să frecventeze biserica și să participe la Tainele ei?

– Orice mirean trebuie să aibă un duhovnic căruia să-i poată mărturisi viața sa. Așa a fost dintotdeauna: pentru suflet a existat preotul, iar pentru trup medicul și învățătorul. Fiecare familie trebuie să aibă un duhovnic, pentru a reuși să-și rezolve problemele din viață.

Se întâmplă ca la un preot să se spovedească toți care trăiesc în apropiere și frecventează acea biserică. Cineva care se gândea să se căsătorească s-a adresat preotului. Acesta l-a întrebat: „Dar prietenă ai?" „Am." „Cine-i ea?" Atunci când tânărul și tânăra vin mereu să se spovedească la același preot, acesta îi cunoaște și îi poate sfătui dacă este potrivit sau nu să-și unească viețile.

– Cu ce calități trebuie să fie înzestrat un duhovnic?

– Pentru a fi duhovnic și a săvârși Taina Spovedaniei, preotul trebuie să aibă binecuvântare arhierească. El trebuie să fie smerit, să ducă o viață exemplară, să poată aprinde în sufletul celorlalți flacăra credinței și râvna pentru Dumnezeu.

Important este ca părintele duhovnic nu doar să ne trateze cu milă și cu laude, ci să ne și povățuiască, să ne taie voia în cele care nu ne sunt de folos, mândria și slava deșartă.

– Orice preot poate deveni duhovnic?

– Dumnezeu îl dăruiește pe fiecare cu darurile Sale: pe unul cu darul vorbirii, pe altul cu darul rugăciunii și așa mai departe. Cea mai grea ascultare este spovedania, fiindcă nu oricine poate să se ocupe de fiecare om în parte cu multă atenție, să-l ajute în a-și descoperi sufletul, să-l sfătu-

iască, să-i îndrume viața. Sunt unii care doar îl ascultă pe omul care se spovedește, nu-l întreabă nimic, iar uneori nici nu-i dau sfaturi, ci spun simplu: „Te iert, te dezleg" și omul pleacă nemulțumit. Cum a venit, așa pleacă.

– În ce măsură ascultarea este aplicată în relația duhovnic-enoriaș? Oare mireanul trebuie să-și asculte întru totul duhovnicul?

– Când preotul vorbește în conformitate cu Sfânta Scriptură, el trebuie ascultat. Dacă însă cuvintele sale sunt în afara celor scrise în Sfânta Scriptură și în învățăturile Sfinților Părinți și, în general, dacă sunt în contradicție cu duhul Bisericii, a-l asculta e periculos.

– Cum se poate împăca libertatea cu ascultarea? Nu se lipsește oare omul de libertate ascultându-și părintele duhovnicesc?

– Sfânta Scriptură spune că libertatea este în Duhul Sfânt: *Unde este Duhul Domnului, acolo este libertate* (II Cor. 3, 17). Când duhovnicul se conduce după Sfânta Scriptură, fiind călăuzit de Duhul lui Dumnezeu, el nu poate călca în picioare libertatea fiului său. În afară de aceasta, orice om poate alege să procedeze după cum îl sfătuiește duhovnicul sau după cum crede el.

Duhovnicul trebuie să cunoască puterile duhovnicești ale fiului său; să-și dea seama dacă acesta va putea pricepe ceea ce îi spune și dacă are vreo chemare, de exemplu, spre monahism.

Nici o persoană nu trebuie forțată să ia o decizie, mai ales atunci când omul vrea să se căsătorească, dar este sfătuit să urmeze calea monahală. Toate trebuie puse în acord cu formarea duhovnicească a fiului, cu starea lui.

– După ce se conduc duhovnicii în îndrumarea fiilor lor? De unde iau cunoștințele? Care-i deosebirea dintre înțelepciunea duhovnicească și cea laică?

– Înțelepciunea trebuie să fie atât duhovnicească, cât și laică, însă în special dăruită de sus. Pentru a primi această înțelepciune, orice preot trebuie să o ceară de la Dumnezeu prin rugăciune. De exemplu, înainte de a ține predica, el trebuie să-I ceară lui Dumnezeu: „Doamne, eu nu știu ce trebuie să vorbesc, îndrumă-mă Tu, dăruiește-mi înțelepciune." Căci Dumnezeu Însuși a spus: *Cereți și vi se va da* (Lc. 11, 9).

Atunci când fiul său duhovnicesc îi adresează o întrebare (iar fiu este cel pe care preotul l-a întors la Dumnezeu, căruia îi este îndrumător și îi oferă hrană duhovnicească pentru a crește în acest sens), preotul trebuie să ceară răspunsul prin rugăciune de la Dumnezeu, apelând în același timp la experiența sa duhovnicească și cea din viața de zi cu zi, și ținând seama de formarea sufletească a celui ce întreabă. Dar și fiul, înainte de a merge la duhovnic, trebuie să se roage ca, prin preot, Dumnezeu să-i descopere voia Sa.

– Poporul îi preferă pe stareţii văzători cu duhul. Mai există acum astfel de oameni? Şi cum putem deosebi un stareţ adevărat de unul fals?

– Cuviosul Serafim de Sarov spunea: „Ar fi bine dacă printre miile de nebuni s-ar găsi măcar un nebun pentru Hristos." În vremurile de acum sunt foarte mulţi falşi oameni săraci cu duhul, a căror „înţelepciune" vine nu de la Dumnezeu, ci din patimile lor.

Asemenea oameni pot să descopere anumite păcate ascunse ale altora, chiar şi să prezică ceva, să meargă desculţi iarna. Însă toate acestea nu sunt de la Dumnezeu, ci doar farmece drăceşti.

Cum se poate deosebi un stareţ adevărat de unul fals? Sfânta Scriptură şi Sfinţii Părinţi ne arată că cel mai important criteriu după care îi putem deosebi este smerenia: „Nu căutaţi un stareţ clarvăzător, ci unul smerit, înţelept." Falsul stareţ va înrobi voia „fiului" său, făcându-l să-i slujească lui, mândriei sale, şi nu lui Dumnezeu.

Neavând un stareţ, nu neglijaţi duhovnicii. Sfinţii Părinţi şi învăţătorii Bisericii spun că va veni vremea în care nu vor mai exista îndrumători duhovniceşti şi oamenii vor trebui să se mântuiască singuri, citind din Sfânta Scriptură. Unii, citind această prorocie şi neavând minte, vor renunţa în general la îndrumarea duhovnicească şi, chiar tunzându-se în monahism şi fiind fii duhovniceşti, vor susţine: „Nu mă voi lăsa îndrumat decât de Sfinţii Părinţi, n-am nevoie

de nimeni." Aceasta nu este decât o rătăcire. Trebuie să citim din toate, dar nu să refuzăm ajutorul duhovnicului, atunci când acesta ne învaţă cele bune şi când poveţele lui nu contrazic spusele Sfinţilor Părinţi şi ale Sfintei Biserici – mama noastră.

– Unii preoţi cutează să ofere îndrumări asemenea stareţilor, cerând mirenilor ascultare oarbă. Ce părere aveţi despre aceasta?

– Aici trebuie să dăm dovadă de discernământ duhovnicesc, căci mirenii nu sunt obişnuiţi cu aşa ceva. O astfel de ascultare nu poate fi aplicată decât în mănăstire, însă acum ea nu se mai practică, fiindcă nu mai există nici stareţi înţelepţi, nici ucenici adevăraţi. Mulţi spun: „Ei... dacă ar mai fi un duhovnic asemenea Avvei Dorotei, cu o viaţă ca a lui..." Desigur, ar fi foarte bine, dar acum nu mai există nici ucenici pe măsura avvei. Oamenii nu mai ştiu de ascultare, n-au pregătire şi nu ar face faţă încercării.

– Cât de adevărat este faptul că Dumnezeu întoarce spre binele novicelui orice ascultare îndeplinită cu smerenie?

– Din scrierile Sfinţilor Părinţi ştim că, atunci când, prin înţelegerea cu duhovnicul său, novicele se lasă cu toată încrederea în mâinile lui şi îndeplineşte totul cu smerenie, Dumnezeu îl apără de căderi. Însă asemenea relaţii nu pot exista de-

cât în mănăstire şi nu se referă la mireni, deoarece ei nu vor pricepe acestea. Pentru ei important este să primească binecuvântarea lui Dumnezeu pentru studii, căsătorie şi serviciu.

– ***Oare întotdeauna se merge pe calea binecuvântării primite de la duhovnic?***

– Nu neapărat. Preotul nu poate cunoaşte întotdeauna voia lui Dumnezeu. De exemplu, el poate da binecuvântarea de a urma o facultate, pe când Dumnezeu ştie că omului nu-i este de folos, fiindcă acolo el se va îndepărta de Dumnezeu şi va pierde credinţa. Şi atunci binecuvântarea nu se împlineşte. Repet, cel mai important este ca omul care se găseşte la nevoie să se roage cu multă înflăcărare înainte de a cere binecuvântarea lui Dumnezeu prin preot, pentru a-i descoperi voia Sa.

– ***Există anumite reguli de comunicare a enoriaşilor cu duhovnicul?***

– Cel mai important este să încercăm să păstrăm o relaţie echilibrată cu duhovnicul nostru; să nu ne avântăm spre extreme: să nu-l aşezăm în locul lui Dumnezeu şi să nu-i cerem imposibilul. Duhovnicul este şi el un om, ca oricare dintre noi, şi poate avea unele slăbiciuni, pe care trebuie să le acoperim cu dragoste.

Nimeni nu trebuie să uite că scopul principal al diavolului este să-l despartă pe duhovnic de

păstoriţii săi, să întoarcă fiul împotriva duhovnicului său. Diavolul insuflă gânduri rele prin care încearcă să ne convingă că preotul nu este bun şi că nu face totul ca la carte. Dacă omul îi dă ascultare, poate ajunge până la aceea că îşi pierde credinţa în duhovnic, se rupe de el, de Dumnezeu, de Biserică şi devine ateu. Apoi poate începe să formeze o grupare în jurul său, a celor atei... Diavolul nu are stare şi încearcă să înfăptuiască şi pe pământ cele săvârşite de el în cer; prin oameni, el luptă neîncetat cu Dumnezeu. S-a dovedit încă din vechime că, atunci când avem cunoştinţă de un preot sfânt, este de ajuns ca cineva să ne spună despre acesta ceva de rău, că noi acceptăm această minciună şi imediat ne schimbăm părerea despre el. Dar Apostolul Pavel a spus: *Pâră împotriva preotului să nu primeşti, fără numai de la doi sau trei martori* (I Tim. 5, 19). Adevăraţii creştini trebuie să fie înţelepţi şi să priceapă că fără cârmaci nu se vor putea salva pe marea vieţii. Cereţi-I lui Dumnezeu un duhovnic, un păstor bun, care va putea să vă poarte prin viaţă spre portul liniştit al Împărăţiei lui Dumnezeu, ca ajungând acolo să-I poată spune: „Iată, eu şi fiii pe care mi I-ai dat mie!"

– ***Care este modul de a ne alege corect un duhovnic?***

– De obicei, oamenii iau contact cu preotul când ajung pentru prima dată la spovedanie. Ra-

reori se întâmplă s-o facă doar cu ocazia vreunei nunți, a unui botez sau a altui necaz (boală sau moarte).

Mulți din cei care doresc să se mântuiască merg la mănăstiri, la biserici. Unii se apropie de preot și-i spun: „Părinte, vă rog să-mi fiți duhovnic." Oare trebuie să-i cerem aceasta? De exemplu, unui părinte de sânge n-o să-i adresăm niciodată cererea: „Fii tatăl meu!" Nimănui nu i-ar trece nici prin gând așa ceva. El este deja părintele nostru. Exact astfel stau lucrurile și în acest caz: dacă un anumit preot a ajutat un om să revină la credință și l-a îndrumat în problemele sale duhovnicești și în cele pământești și a început să-l poarte spre calea mântuirii, atunci el l-a înviat din morți și i-a dat viață pentru veacul viitor. Dacă omul va merge mereu la acesta, relația lor va deveni cea dintre un părinte și fiul său duhovnicesc. Și nu va mai fi cazul să întrebe: „Părinte, puteți fi duhovnicul meu?" Pentru că Însuși Dumnezeu îl va binecuvânta și-l va îndruma.

Pe vremea când viețuiam în lavra cu hramurile „Sfânta Treime" și „Sfântul Serghie", la început nu cunoșteam pe nici unul din duhovnicii de acolo. Când voiam să mă spovedesc, mă duceam la cel care îmi ieșea primul în cale. Mă spovedeam, mă împărtășeam și plecam.

Mai târziu însă mi-am dorit să am un părinte duhovnicesc și doar unul. Înainte ne spovedeam la Catedrala Adormirea Maicii Domnului. Însă eu

m-am rugat în Lavra Sfânta Treime și am cerut lui Dumnezeu, Maicii Sale și Cuviosului Serghie: „Doamne, acum voi merge în locul în care se spovedește și fie ca primul preot care îmi va ieși în cale să-mi fie părinte duhovnicesc!" Am mers acolo, dar nu venise nici un preot. Apoi am văzut venind arhiereul, îmbrăcat în mantie, cu Evanghelia în mână și cu crucea și mi-a trecut prin minte o idee clară: „Iată-l pe părintele tău duhovnicesc!"

Mulți Îl încearcă pe Dumnezeu, lăudându-se și mândrindu-se în deșert cu duhovnicii lor. Ei spun: „La Lavra din Poceaevo duhovnicul meu este părintele cutare, în Pskov preotul Ivan Krestiankin, pe insula Zalit preotul Nicolae, iar la Lavra Sfântul Serghie preotul Naum. Un singur om se laudă cu atâția duhovnici, zicând că are la fiecare mănăstire câte un „părinte duhovnicesc". Dar așa ceva este imposibil: te poți spovedi la ei în anumite situații, sau să le ceri să se roage pentru tine, pe când părinte duhovnicesc nu poate fi decât unul.

Alții Îl mai încearcă pe Dumnezeu și altfel. Ei întreabă:

– Părinte, vreau să-mi schimb apartamentul. Mă binecuvântezi?

Și preotul, gândindu-se, îi răspunde:

– Ei bine, schimbă-l, dar astfel încât biserica să-ți fie aproape. Dacă se aranjează totul și, desigur, dacă ai puteri, schimbă-l. Dumnezeu te va binecuvânta.

Dar credeți că se va liniști după aceasta? În nici un caz! Va merge și la preotul Nicolae, pe insulă.

– Părinte, vreau să-mi schimb apartamentul. Îmi dai binecuvântare?

Iar preotul poate spune: „Nu te binecuvântez." Atunci el va merge la preotul Chiril, la preotul Naum sau la un alt preot, cu aceeași întrebare. Și începe să enumere preoții care i-au dat și care nu i-au dat binecuvântare și să cântărească. Sigur că aici nu mai există nici o binecuvântare de la Dumnezeu. Când iei binecuvântare, ține minte că te-a blagoslovit Dumnezeu prin primul duhovnic. Încetează căutările și profanarea binecuvântărilor! Nu este cazul să mai cauți alți preoți, alte binecuvântări și să-L încerci pe Dumnezeu. Astfel se întâmplă aproape în orice situație. Chiar dacă preotul ne-a dat o binecuvântare care nu este după placul nostru, ci pentru smerirea noastră, Dumnezeu împlinește acestea spre folosul omului.

Cuprins

Părintele Ambrozie Iurasov, cunoscut încă de pe vremea comuniştilor ca un duhovnic cu experienţă, a înfiinţat în anii '90 la Ivanovo, pe lângă Catedrala Intrarea Maicii Domnului în Biserică, o obşte de maici.

Ca duhovnic, pune un accent deosebit pe spovedanie, pe legătura sinceră şi strânsă cu fiii duhovniceşti, pe îndeplinirea poruncilor evanghelice, neacceptând atitudinea „călduţă" faţă de mântuire a creştinilor de azi.

Predicator talentat, este invitat în cadrul unor emisiuni creştine radiofonice şi televizate; se remarcă printr-o bogată activitate publicistică pe teme apologetice, catehetice şi omiletice.

Este binecunoscut în mediul bisericesc rus, putând fi numit un „Părinte Cleopa" al Rusiei de astăzi.

Prin scrierea de faţă, părintele Ambrozie pune la dispoziţia cititorului îndrumări simple şi precise pentru o cât mai deplină vindecare şi curăţire sufletească prin Sfânta Taină a Spovedaniei: recunoaşterea bolilor sufleteşti ce ne macină, deschiderea faţă de duhovnic şi înfrângerea falsei ruşini sunt tratate limpede, practic, pe înţelesul tuturor. O carte de căpătâi despre unul din temeiurile esenţiale ale vieţii duhovniceşti: împăcarea cu Dumnezeu prin mărturisirea păcatelor.

editura Σοφία

www.sophia.ro
ISBN 978-973-136-177-2

